

(shala ob 4 zjutraj).

Stane mesečno 12-50 Din  
za inozemstvo 28.—  
neobvezno

Oglaš po tarifu.

**Uredništvo:**  
Miklošičeva cesta št. 16/1.  
Telefon št. 72.

# JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

**Upravišтво:**  
Ljubljana, Prešernova  
ul. št. 54. Telef. št. 36.

**Podružnice:**  
Maribor, Barvarska ul. 2  
Tel. št. 22.  
Celje, Aleksandrova s.  
Račun pri pošti, čekov  
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 7. decembra.

Včeraj so bile na Angleškem državnozborske volitve. Niso še znani vsi rezultati, manjka pa jih le še tako malo, da si že lahko ustvarimo končno sliko, ki se ne more več dosti spremeniti. In ta je presenetljiva, kakor je tolikrat ob angleških volitvah. Kaže namreč ogromen poraz konservativcev, dosedanje vladne stranke, ki je imela v parlamentu absolutno večino. In kaže velik porast liberalne in je bolj delavske stranke.

V angleškem parlamentu sedijo 615 poslancev. V zadnjem parlamentu so jih imeli od teh konservativci 346, torej 38 nad absolutno večino. Liberalcev je bilo 117, pripadnikov delavske stranke (Labour-Party) 144, 8 pa jih je pripadalo manjšim frakcijam. Pri včerajšnjih volitvah so konservativci, ki so z vso gotovostjo računali na absolutno večino, padli tako, da je izključeno, da bi dobili za to potrebnih 308 mandatov.

Razpravljali smo že o važnosti angleških volitev ne le za britanski imperij, ampak za svet sploh. Baldwinova samokonservativna vlada je na zadnji imperijski konferenci pridobila dominijone za svojo zunanjo politiko le tako, da je pristala na zahtevo avstralskega ministrskega predsednika Brucea po uvedbi zaščitne carine proti nebritanskemu blagu in dovolitvi tarifnih ugodnosti za prevoz surovin in produktov iz dominijonov in kolonij. Velika Britanija bi postala na ta način gospodarski kompleks zase, ločen od drugega sveta, navezan samo na hmenjavno industrijo in živil med lastnimi deželami.

S tem programom so si konservativci na volitve, ki so jih predčasno izjavili sami, ker si tako globokosežne spremembe angleškega gospodarskega življenja niso urali izvesti brez novega zaupanja volilcev. Njihova volilna parola je bila: zaščitna carina naj okrepi domačo industrijo in omili največjo rano angleškega življenja — brezposelnost.

Proti njim so liberalci tem višje dvignili prapor svobodne trgovine, ki je nad 70 let velja za neomajen temelj angleškega gospodarstva in ki je dvignilo Anglijo na vrhunec moči in bogastva ter ustvarilo največji trgovski center sveta — London.

Labour-Party je šla v boj s svojim starim socialističnim programom: odlašala premoženja, socializacija industrije, prometnih sredstev itd. Tudi ona pa je bila kljub milijonom brezposelnih v delavskih vrstah proti zaščitni carini, češ, da bi ta s povečanjem draginje povzročila še večjo krčo.

Te zahteve so za povprečnega Angležja, vzrastlega v tradicijah celih generacij, nekaj nepojmljivega. Konservativci so ta strah tudi spretno izrabljali in unali, da bodo ti delavski blagorjupci potisnili velike množice neodločnih liberalnih pristavev k njim, ker jim bo ljubša, ako se uvede odločna in sicer zaščitna carina, kakor pa da bi z oddajo glasov za liberalce slabili najmočnejšo kapitalistično stranko in tako nanečavili vodo na delavski boljševiški mlin.

Volilna poročila kažejo, da so se konservativci v svojih računih zmotili. Parola carinske meje je, kakor je tolikrat do sedaj, tudi to not odhila volice in volitve pomenjajo popoln poraz konservativcev. Saj so imeli v starem kabinetu okrog 80 glasov več kakor vse ostale stranke skupaj. zdaj imajo približno ravno toliko glasov manj od skupne opozicije.

Posledice še ni mogoče predvideti. Gotovo je le, da je postal položaj Baldwinove vlade nevzdržen in da bo morala demisijsionirati. Ker pa predvideva angleška parlamentarna tradicija, ki ima moč naše ustave, za primer, da pri volitvah nobena stranka ne dobi absolutne večine, in par mesecev po volitvah, je mogoče, da bodo sklenili konservativci bodisi sedanjo Baldwinovo ali na novo konservativno vlado s pomočjo ene izmed glavnih opozicijskih strank obdržati za to prehodno dobo kot poslovno vlado.

Ako pride do koalicije z liberalci, bo seveda zopet ogromno narastel vpliv Lloyd Georgea. In tu pričnemo nedolgovladno zunanje-politične komplikacije, katerih prva posledica bo vladna kriza — v Parizu. Baldwinov poraz bo morda še bolj udaril Poincaréja kakor Baldwin samega.

**Poostřitev vladne krize**  
**DŽEMIJET REBELIRA. — NA SMRT OBŠOJENI MINISTRI.**

Beograd, 7. decembra, p. Položaj vlade je danes še težavnejši, kakor je bil včeraj. Džemijet kaže vedno manj volje, da podpira vlado, ki se nahaja zato v teški krizi. Ministrski predsednik Pašić vsled tega danes sploh ni prišel v zbornico, ampak je bil le v svojem kabinetu, kjer je ves dan sprejemal radikalne in džemijetske poslance ter poslušal njihove zahteve. Džemijetovci so se pritoževali, da radikali niso izpolnjevali svojih obljub in so izjavili, da ne bodo več zastoj podpisali vlade.

V radikalnem klubu vlada prava zmeda. Vzemirjenje je zelo veliko. Minister Uzunović vztraja tudi nadalje pri svoji ostavki. Minister pravde Ninko Perić ne obžuje več z radikali ter bo odšel za 15 dni na dopust v Primorje, nakar bo podal ostavko. Tudi položaj ministra agrarne reforme Simonovića je še vedno zelo težak. Proti njemu so zelo ogorčeni zlasti vojvodinski radikali in del džemijeta. A tudi drugim ministrom se ne godi bolje. Tako je g. Janjić, minister za vere, postal zelo nepopularen ter je izgubil zaupanje pri radikalih iz južne Srbije, ki trdijo, da vsled resnosti politične situacije je Pašić za jutri dopoldne sklical sejo ministrskega sveta, na kateri bodo sklepali o težkočah, v katere je zašla vlada.

da ga bodo na prvi seji radikalnega kluba očitno napadli in prisilili k demisiji.

**PORAZ VLADE V SEKCIJI ZAKONODAJNEGA ODBORA.**

Beograd, 7. decembra, p. Danes dopoldne je imela sejo sekcija za zakon o srednjih šolah. Na seji je prišlo do zelo burnih prizorov. Minister prosvete Trifunović je izjavil, da ne more pristati na določbe, ki govorijo o stalnosti učiteljskih moči in o razpisu natečajev za izpraznjen učiteljska mesta. To je izvalo burne proteste opozicije in celo vladnih pristavev samih. Predlog ministra je bil s 6 glasovi proti 3 odklonjen. Minister Trifunović pa je izjavil, da tega glasovanja ne smatra za politično glasovanje ter da zato ne bo izvajal konsekvence, kar je ponovno izvalo burne proteste s strani opozicije.

V nadaljnjem poteku seje so bile sprejete vse ostale odredbe zakonskega načrta, ki pride sedaj pred plenum zakonodajnega odbora. Za poročevalca manjšine je določen prof. Reiser.

**Kravalji v narodni skupščini**  
**OPOZICIJA KORPORATIVNO ZAPUSTILA SEJO.**

Beograd, 7. decembra, r. Na dopoldanski seji skupščine je referiral najprej skupščinski tajnik o sestavitvi odborov za razvrstitev uradnikov, za proučevanje zakonskega načrta s parobrodniimi društvi, kakor tudi o odboru za razvrstitev občin in za pomoč ponesrečencem. Nato je predložil poštni minister zakonski načrt o ratifikaciji madriidske mednarodne poštne pogodbe iz leta 1920.

Sledila je razprava o interpelaciji posl. Hamzalić Ajanovića na ministra za agrarno reformo glede bosanskih pašnikov. Takoj med njegovim govorom nakar tudi med govorom ministra Simonovića je prišlo do ostrih konfliktov med muslimani in bosanskimi radikali. Nato je posl. Rajić kritiziral agrarne razmere v Vojvodini, nakar je bila seja prekinjena.

**Burni prizori.**

Na popoldanski seji je prišlo med govorom posl. Hadži Kadžića, ki je ostro kritiziral nepravilnosti pri razdeljevanju pašnikov v Bosni, do velikih kravalov med bosanskimi radikali in muslimani. Posl. Ajanović je med drugim očital posl. Kobasiću, da je bil med vojno avstrijski vohun. To je izvalo tako silen hrušč, da je moral predsednik prekiniti sejo. Kobasić je med tem skočil na klop in čital neko pismo, v katerem se očita Kadžiću, da je bil priča v tožbah proti Srbom.

**Opozicija zapusti skupščino.**

Ko je bila seja zopet otvorjena, se je nadaljevalo prekanjanje med radikali in muslimani. Posl. Andrić je izražal začudenje, da se v Bosni bunijo razni »pašići«, ki so bili največje turške pijavke in je odobral del ministra za agrarno reformo. Posl. Vukosavljević (dem.) je protestiral proti temu, da se postopa z bosanskimi muslimani kot s protidržavnimi elementi in se zavzemal za dobrovolje, ki še dosedaj niso dobili obljubljenega zemlje.

Radikal Millšević je nato predlagal prost prehod na dnevni red z motivacijo, da naj vlada nadaljuje razdeljevanje pašnikov v Bosni. V znak protesta je zatem Spahova grupa kakor tudi vsa ostala opozicija zapustila sejo. V dvorani sta ostala za kontrolo samo Voja Lazić in Gjoko Popović. Pri glasovanju o predlogu Millševića je bilo v dvorani prisotnih samo 80 poslancev in torej vlada ni imela kvoruma. Predsednik Jovanović pa je kljub temu izvedel glasovanje, ter s tem vladi trgloval zaupanje 80 poslancev.

Po glasovanju je predlagal predsednik sledeči dnevni red za sejo v torek dopoldne: Volitev odbora za mednarodno poštno konvencijo in pretres konvencij z Avstrijo.

Lazić je ponovno zahteval besedo in konstatiral, da ni kvoruma za to, da skupščina sklepa o dnevnem redu. Predsednik Jovanović je izjavil, da mu je potrebno samo 10 poslancev za predlog o glasovanju. Gjoka Popović izjavi isto kot Lazić, na kar mu je predsednik odgovoril, da ga je prevaril, ko je zahteval besedo. Radi žalitve posl. Popovića je nastal v dvorani velik nemir in prepri, tekom katerega je posl. Pantović dejansko napadel Lazića. V tem trenutku pa je demokratski poslanec Čičević, ki se je nahajal v novinarski loži, skočil v galerijo v dvorano, da bi ščitil Lazića. V dvorano se je vrnila med tem tudi opozicija in se je nato hrušč še povečal. Vlada s predsednikom Pašićem je sredi viharja pobegnila iz dvorane, za njo pa kmalu tudi vsi radikalni poslanci.

**Panama v Trbovliah**  
**Poročna razprava v Celju na višji ukaz odpovedana!**

Celje, 7. decembra. Danes bi se tu ime la vršiti poročna razprava proti Antonu Šunta jšu, krojaču iz Trbovelj, ki se ga obdoljuje zločina ponesrečenja s tem, da je sredi meseca januarja 1923. od namestnika Ivana Hribarja prejel par dni pred volitvami za snujbo se radikalno konsumno društvo 800.000 K a jih pridržal sam, ozir. razdelil med radikale. Ko se je dr. Ažmanova radikalija sprla s pristavi g. Stefanovića, je ovadila Antona Šuntajsa in druge, češ da denar ni bil dan za privatne namene, ampak za snovanje radikalnega konsumnega društva. Razprava, za katero je vladalo veliko zanimanje, je bila vsled ukaza iz Beograda, odgodena, a Šuntaj je izpuščen iz zapor.

**POSŁANIK POPOVIĆ V BEOGRADU.**

Beograd, 7. decembra, p. Danes je došel v Beograd naš dunajski poslanik Tića Popović, da poroča o sklepanju trgovske konvencije, o čemer je vodil pogajanja na Dunaju. Ko bo sklenjen sporazum z Avstrijo, se prično pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Japonsko.

**GRŠKA RATIFICIRALA SOLUNSKO POGODBO.**

Atene, 7. decembra, r. Danes sta bila ratificirana protokol in pogodba o jugoslovanski slobodni coni v Solunu.

**Vojna leta državnih uslužbencev**

Beograd, 7. decembra, p. Konferenca zastopnikov vseh ministrstev je danes nadaljevala delo glede tolmačenja potnemnih poglavlji uradniškega zakona. Skoro ves dopoldan se je vršila razprava o čl. 282. in 283. finančnega zakona za leto 1921.—22., s katerimi se državnim uslužbencem priznava vojna leta za penzijo. Ker pa novi zakon o uradnikih to odredbo razveljavlja, je nastalo vprašanje, kako naj se postopa pri računanju let o priliki prevedenja uradnikov na novi zakon. Mnenja so bila zelo različna ter se je končno odločilo, da se uradnikom, ki imajo pravico do vojnih let, vojna leta računajo na podlagi omenjenega člena zakona. Razpravljalo se je tudi o tem, ali se začasni učitelji morajo prevesti po novem zakonu ter se je sklenilo, da se to lahko zgodi.

**Velika katastrofa pri Podbrdu**

Gorica, 7. decembra, l. Pri Podbrdu na Gorškem se je danes zrušilo pobočje hriba in zasulo tamkaj se nahajajoče lesene barake. Tudi mnogo kmetijskih hiš je močno ogroženih vsled velikih skal in zemlje, ki je bila nanešena v dolino. Dosedaj še ni znano, ali je nesreča zahtevala tudi kakšne človeške žrtev, gotovo je le to, da je nekaj barak popolnoma zasutih.

**Pred splošno uradniško stavko v Avstriji**  
**KONSERVATIVNA STANKA NIMA VEČ VEČINE. — DALEKOSEŽNE POLITIČNE POSLEDICE.**

Dunaj, 7. decembra, s. Kriza v nameravani reformi plač državnih namoščencev, ki traja že več tednov, se je od včeraj tako poostřila, da se mora od pondeljka računati s stavko zveznih nastavljenecv. Boj se bje še vedno radi tega, ker se socialni demokratje upirajo izboljšanju položaja višjih uradnikov in zahtevajo enakomerno izboljšanje plač srednjih in nižjih uradniških kategorij.

Državni kancelar dr. Seipel je danes zastopnikom uradniških organizacij jasno izjavil, da ne more iti preko do sedaj uradnikom danih obljub in da vlada ne bo popustila. Ako ne pride do sporazuma, bo rajše demisijsionirala. Kljub tem grožnjam bo bržčas jutri prišlo do proglašitve stavke poštah, brzojavah in telefonskih nameščencev. Stavke naj prično v pondeljek. Njim bi se kasneje pridružili tudi železnica in carine. Gibanju so se pridružili tudi uradniki politične uprave, tako, da se mora računati, da bo prihodnji teden ustavljen ves avstrijski upravni in prometni aparat. Kako bo ta boj končal, se danes še ne more reči.

**Poraz angleške vlade pri volitvah**  
**SEIPEL GROZI Z DEMISIJO. — V PONDELJEK ZAČNO STAVKATI POŠTNI USLUŽBENCI.**

London, 7. decembra, s. Definitivni rezultat volitev v angleški parlament, ki šteje 615 poslancev, sicer še ni znan, vendar pa je jasno že dosedaj, da so konservativci, stranka sedanjega ministrskega predsednika Baldwin, doživeli velik poraz. Liberalci (skupini Lloyd Georgea in Asquitha), posebno pa delavska stranka, so jim iztrgali okoli sto mandatov in s tem tudi dosedanje absolutno večino. Težek poraz so doživeli konservativci ne samo v mestnih, ampak tudi v podeželskih okrajih. Liberalci so pridobili na doželi, delavska stranka pa v mestih. V Londonu so iztrgali vladni stranki liberalci 5, delavska stranka pa 8 mandatov. Mesto Manchester, ki ga je zastopalo poprej 7 konservativcev in 3 člani delavske stranke, ima sedaj za poslance 5 liberalcev, 4 člane delavske stranke in samo enega konservativca.

Volilna nervoznost je bila izredno velika in je dosegla vrhunec v sredo, ko so imeli razni kandidati preko tisoč javnih shodov. Baldwinova stranka je izdala zadnji dan proglaš, v katerem naglašala, da je gospodarski položaj države, ki trpi vsled velike brezposelnosti, mogoče izboljšati samo s sistemom zaščitne carine, Lloyd George pa je imel v sredo v Londonu velik govor, v katerem se je zavzemal za dosedanje trgovsko-politične smernice, ki se jim ima London zahvaliti za svojo bogastvo in pomen kot glavno mesto največjega imperija, odkar obstoja svet. Velikansko senzacijo je vzbudil tudi članek »Daily Maila« od srede. Dočim se je imenovali list še dan poprej zavzemal za liberalce, je stopil nato nenadoma na Baldwinovo stran, češ da mora Baldwin brezpogojno ostati na krmilu vlade in izvršiti samo rekonstrukcijo kabineta, iz katerega se morajo odstraniti vsi elementi, ki so poslabšali francosko-angleške odnose. Kar se tiče prorokovanj glede volitev, je vodstvo konservativne stranke izjavilo, da bo izvoljenih 347 konservativcev, 131 liberalcev in 130 delavske stranke. Liberalci nasprotno so pričakovali izvolitev 309 konservativcev, 159 liberalcev in 140 delavske, delavska stranka pa je napovedala sledeči izid: 206 konservativcev, 142 liberalcev in 170 delavske stranke.

Končni izid volitev bo vsekakor znan šele v soboto ali nedeljo, ko dospejo izidi z otokov severno od Skotske in iz Ulstra. Izvoliti je bilo treba samo 565 poslancev, ker je bilo 50 poslancev — brez protikandidatov — proglašanih takoj kot izvoljeni in sicer 35 konservativcev, 11 liberalcev, 3 člani delavske stranke in 1 divjak. Do 5. popoldne je bilo oddanih za konservativce 2.250.400 za liberalce 2.112.000, za delavsko stranko 2.637.000 in za neodvisne 123.000 glasov. Do 6.30 zvečer so bili znani nastopni rezultati: konservativci 253, liberalci 138, delavska stranka 174 mandatov. Liberalci so pridobili 47, delavska stranka 43 mandatov, konservativci pa so izgubili 88 mandatov. Med izvoljenimi so: Baldwin, zakladni kancelar Chamberlain, Lloyd George, Asquith, Ramsay, MacDonald in prvi lord admiraltete Amery. Zanimivo je, da so prodrle tudi štiri kandidatje liberalne stranke in sicer: lady Astor, ga. Bondfield, predsednica angleških strokovnih organizacij, dalje neka šolska svetnica iz Londona in lady Terrington. Od vladne stranke sta propadla minister za socialno politiko Barlow in državni podtajnik admiral Hall. V boju proti delavski stranki sta propadla lord Churchill in sir Alfred Monde. Svoj mandat je izgubil tudi Henderson. V Northamptonu je bil od kandidatnje delavske stranke poražen govorniški minist.

**IZNENADENJE V BEOGRADU.**

Beograd, 7. decembra, p. Vladi je noč iznenadila vest o volilnih rezultatih na Angleškem ter se bo bržkone o tem govorilo na jutrišnji »ji. Razmere v Evropi nastajajo zelo resne ter je vsa naša situacija stavljena pred težko vprašanje.

**FRANCOZI FINANCIRAJO RUSKO ŽETEV.**

Pariz, 7. decembra, r. Tukašnja banka Bauer & Marschall je sklenila s sovjetsko vlado pogodbo glede finansiranja ruske žetve. Tudi mnogo druge francoske tvrdke so stopile v trgovske odnose s sovjetsko vlado.

**GONJA FAŠISTOV PROTI NADŠKOFU DR. SEDEJU.**

Trst, 7. decembra, s. Goriški fašisti so se izrekli proti tamošnjemu slovenskemu nadškofu Sedeju in zahtevalo od vlade, da ga odpokliče.

**Inozemske borze**  
7. decembra:

CURIH: New-York 573, London 25.03, Pariz 30.75, Milan 24.85, Praga 16.75, Budimpešta 0.0305, Bukarešta 2.95, Beograd 6.475, Sofija 4.32, Dunaj 0.008075.

DUNAJ: Devize: Beograd 804 do 808, Berlin 14.70 do 15.30, Budimpešta 3.67 do 3.77, Bukarešta 861 do 863, London 309.300 do 310.800, Milan 3079 do 3091, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3822 do 3833, Praga 2075 do 2085, Sofija 528 do 532, Varšava 1.00 do 1.80, Curih 12.375 do 12.425; valute: dolarji 70.500 do 70.960, lire 3045 do 3065, dinarji 809 do 800; efekti (v tisočih aK): Hrvatska hipotekarna 78, Hrvatska eskomptna 138, Sarajevska pivovarna 1550, Kranjska industrijska 2250, Gutmann 1430, Slaveks 640, Slavonija 158, Sečerača Osijek 1550, Jugoslavenska 115, Trbovlje 747 do 749.9, Bankverein 208, Ländlerbank 845, Unionbank 352, Zivnostenska 920, Južna železnica 208, Alpina 600.

PRAGA: Dunaj 4.58, Rim 149.75, London 150.50, New-York 3445, Beograd 39.05.

BERLIN: (V milijonih): Milan 181.545, Praga 123.660, Pariz 223.440, London 18.254.250, New-York 4.169.500, Curih 730.170, Beograd 47.281.

LONDON: New-York 435.25, Pariz 81.00 Berlin 19 milijonov, Milan 100.7.

NEW-YORK: Beograd 114, London 435.50, Pariz 534, Berlin 0.000.000.0022, Milan 434, Curih 17.48, Praga 292, Dunaj 0.141. Budimpešta 0.53, Bukarešta 52.50.

**Darujte, da rešimo sokolski Tabor!**



## O novjših povodnih na Slovenskem

Značilna za podnebje v slovenskih krajih je velika raznolikost vremena v posameznih letih, oziroma mesečnih posameznih let. Letos n. pr. je imel november v Ljubljani ogromno množino 405 mm padavin, lani pa je dobil november le 80 mm moče. Ta množina je pa res že maksimalna za november, kakaj v dolgi vrsti let od 1. 1851. se je le enkrat opazila v Ljubljani še večja množina padavin, namreč leta 1851. 498 mm. Nasprotno pa je bilo najmanj padavin v novembru 1. 1881., namreč le 10 mm, samo malo več, namreč 21 mm leta 1899. Razlika med največjo in najmanjšo množino padavin znaša tedaj za november, ako ne upoštevamo v polni meri 1. 1851., ko opazovanje ni bilo dovolj točno, do 400 mm, to je več nego polovica one vsote padavin, ki je dobi n. pr. Beograd celo leto skupaj (619 mm). Letošnji november nam je dal tedaj dve tretjini one moče, ki jo dobi Beograd povprečno na leto.

Ta izredna nepravilnost vremena v Sloveniji se odraža v pogostih povodnih. Vendar so povodni običajni združeni s še prav posebnimi pojavi, kakor je bila n. pr. zadnje dni obilna množina snega, ki se je nato vsled nastopivšega južnega vremena na hitro stopil. In tudi v bližnji preteklosti so bile največje povodni združene s sličnimi pojavi. Tako n. pr. se pri nas še vse splošno spominja velike povodni v letu 1895. «o potresu». Tudi takrat je padlo v dneh od 2. do 10. marca nenavadno mnogo snega, in sicer 85-7 mm — ves čas brez dežja. Strehe so se udarile pod težo snega; v časopisju one dobe beremo, da se je volk prikladil celo na — Golovec pri Ljubljani. Toda sredi marca je nastopilo južno vreme, tako da so kmalu prišle vode naraščati. Vendar se je k sreči temperatura splošno le malo dvignila, tako da se je sneg le počasi topil. Toda po 20. se je močneje segrelo; 25. in 26. marca pa je vrh tega neprestano lilo (47 mm dežja), kar je povzročilo katastrofalne povodni. Dne 26. in 27. marca je bilo Ljubljanska Barje popolnoma pod vodo, Ljubljana v Ljubljani se je dvignila 2-8 m nad normalo. Tudi Sava je silno narasla, v Sloveniji kakor tudi pri Zagrebu.

Se večja je bila povodenj 1. 1888. «o svetem Jožefu», — pod tem imenom jo poznajo na kmeth. Tega leta toži feljton v «Slov. Narodu», da sv. Gregor (12. marca) ni privedel pomlad, marveč da je «prišel z zimsko kučmo žez obe ušesi». Po sv. Gregorju se je obrnilo na boljše, južne sapa so raztopile snežno odejo. Že 14. marca se naznanjajo povodni iz vsega Podonavja in Sava je silno narasla ter pri Zagrebu stopila daleč čez bregove. Toda najhujše je prišlo, ko je med 14. in 17. marcem padlo 86 mm dežja, samo na 17. marca 69 mm! Nastale so silne poplave; Ljubljanska Barje se je od 18. do 20. marca spremenilo v veliko jezero, v katerem so bile hiše večinoma do strehe v vodi. Sava je narasla v velikanski meri, tudi ob Donavi in Tisi so sledile silne povodni. One dni sicer ni padlo obilo snega, od 7. do 17. marca je bilo le 128 mm padavin, toda v «Slov. Narodu» z dne 20. marca 1888 beremo, da je jug tiste dni stopil «velikanske plasti snega, ki jih je nakupčila letošnja zima». Koliko se bile te snežne množine, seveda ni moči dognati s številkami. Toda marec onega leta izkazuje vsega le 221 mm, februar 88 in januar 22 mm padavin. Lahko tedaj precej za gotovo sklepamo, da je bilo za ono povodenj na razpolago precej manj padavin nego letos. Da je bilo Barje tako silno poplavljeno, je bil kriv poseben neki jez na Ljubljani pri Vodmatu, zato so Barjani zelo energično zahtevali njega odstranitev. Izven Barja pa je bila poplava manjša nego letošnja. Pred letom 1888. je bila zadnja tako velika povodenj leta 1862. — glasom časopisnih vestí.

Izmed novjših naj se omeni povodenj v poletju leta 1908., ko je ošla v Ljubljani na Veliki Smaren dne 15. avgusta kolosalna množina 124 mm dežja tekem 24 ur Enakega primra ne pozna Ljubljanska meteorološka kronika ne preje ne pozneje; povzročil je seveda silne poplave.

## Akademikom!

V nedeljo, dne 9. decembra ob 12. uri se vrši v zbornici tukajšnje univerze protestna skupščina celokupne akademske omladine na univerzi v Ljubljani proti nastopu beograjske policije, ki je dne 25. novembra t. l. s puškinimi kopiti in potegnutimi sabljami batinala in pretepala beograjsko akademsko omladino in ji zasedbo univerze zabranila vstop na univerzo, kamor se je hotela zateči pred nečuten postopanjem beograjske žandarmerije.

Obravnavalo se bo tudi kršenje avtonomije zagrebske univerze, kjer je o priliki volitev v Jugoslav. podporno društvo udarila policija na univerzo.

Akademiki! Udeležite se protestne skupščine polnoštevno, da na ta način branite avtonomijo naših univerz!

Meddruštveni odbor.

## Seja ravnateljstva okrož. urada za zavarovanje delavcev

V četrtak se je vršila redna seja ravnateljstva OUZD s tako obsežnim dnevnim redom, da dokazuje potrebo pogostejših sej. Glede zgradbe na Miklošičev cesti se je sklenilo, da se razpiše instalacijska dela za centralno kurjavo in vodovod. Pri razpravi o sistematizaciji uradniških mest je bil sprejet predlog, izdelan od posebne komisije, po katerem se pri centrali v Ljubljani število oddelkov omeji na štiri. Začasno je določenih 105 mest, ki pa se imajo tekom onega leta skrajšati na 79. Pragmatično pa se sistematizira le 55 mest, dočim se ostala mesta zasedejo pogodbeno. S tem sklepom je storjen prvi korak k štednji.

Dolga debata se je vnela glede reorganizacije poslovalnic. Predlog komisije je bil, da se na podlagi po zakonu predvidene koncentracije uprave izvede obsežna redukcija, lokalnim faktorjem pa se da večja možnost kontrole in sodelovanja. G. Cobal iz Zagorja pa je stavil predlog, naj se vse poslovanje prepušti uradnemu osebu poslovalnic, ki bi na ta način paralelno delovale v 20 okrožjih v Sloveniji. Jasno je, da bi s tem bila pomnožena le birokracija v poslovalnicah, kjer bi se vršilo mnogo nepotrebnih dela, ki se skupaj ložje opravi. Predlog ima pač le namen, pomnožiti število stalnih uradnikov pri poslovalnicah. Debata se je zaključila s tem, da se bo — eksperimentiralo in se bo s poskusi v praksi ugotovilo, kaj je cenejše: predlog komisije ali predlog G. Cobala. Zdi se nam, da gotovim ljudem niso mar interesi zavoda in zavarovalcev, ampak da jim gre predvsem za osebne interese nekvalificiranih uradnikov, ki so jim politično ali sicer prijetni. Jasno je, da je vsak eksperiment čisto nepotrebno zavlačenje, kajti vsakdo ve, da nam je pri poslovalnicah pač treba stroge kontrole proti simulantom in informativnega poduka interesentov, ni pa nam treba, da bi se v dragih uradnih prostorih šopirilo mnogo definitivnih dragih uradnikov in pomožnih moči, ki so vrh tega politični agitatorji. Ako se hoče dekoncentrirati ali federalizirati, potem naj se raje vzpostavi stanje kakor je bilo pred vojsko. Po predlogu G. Cobala bi pa interesni pri ekspoziturah ne imeli nobene besede, pač pa bi mrgolelo uradnikov na dvajsetih krajih. Predlog G. Cobala je sploh po sedanjem zakonu pravzaprav nedopusten. Čudimo se poklicanim zastopnikom industrije, da so sedli na tako debelo naložen lim. S tem so pokazali, da za stvar nimajo pravega umevanja in da zavlačujejo odločitev preko novega leta. Tam, kjer bi na podlagi dveletne izkušnje morali biti že čisto jasni pojmi, ni treba nič več eksperimentirati. Zdi se nam nemogoče, da bi se smeli ta eksperiment izpeljati, ter smo mnenja, da je predsedstvo ravnateljstva OUZD prevzelo veliko odgovornost, da je sploh priustilo glasovanje o takem nesmiselnem predlogu.

Sploh je seja pokazala slabost dr. Golija za vodstvo ravnateljstva. Med sejo jo je primahala nekakšna strokovna komisija, češ da hoče govoriti z ravnateljem. In res, mesto da bi predsednik odgovoril, da ima ravnateljstvo sejo, ker se bavi z važnimi vprašanji, ki so najina, je G. Golija pripustil v dvorano to strokovno komisijo in začel se je politični prepri. Resnost tozadevnega brbljanja je razvidna iz tega, da se je med drugim trdilo, da uprava okrožnega urada stane samo 9.4 odst. prispevkov, ko pa vrabel na strelah čivkajo, da stane v resnici 20 do 25 odst. Predsednik OUZD G. Golija bo drugič, če bo to konveniralo gotovim intrigam, pač pustil sabotirati sejo s tem, da bo v dvorano pozval vse one politične stranke, ki se boje za korito svojih Benjaminov.

## Politične beležke

— Iz tajništva JDS. Danes v soboto se vrši ustanovni občni zbor k. o. JDS v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer poroča g. dr. Rape iz Ljubljane. Jutri v nedeljo se vrši sestanek k. o. JDS v Izlah nad Zagorjem ob Savi, kjer poroča g. dr. Rape. Tekom tega meseca se vrše še naslednji sestanki: Zaupni sestanek v Dobu pri Domžalah, dne 13. t. m. ob 7. zvečer v gostilni pri Matičiču. 15. t. m. ob 6. v Domžalah pri Stokarju. 16. t. m. pa v Št. Vidu pri Domžalah ob 3. popoldne pri Rusu. Povsod poroča g. dr. Ivo Potokar. 16. t. m. se vrši dalje sestanek somišljenikov v Trzinu ob 3. popoldne. Kot govornik iz centrale poroča g. Ivo Beršček. V Dragatušu se vrši istega dne javen shod po glavni maši. 19. t. m. se pa vrši ustanovni občni zbor k. o. JDS v Planini pri Raketi. Poroča g. dr. Rape iz Ljubljane.

— SKS in napredni blok. «Kmetijski list» se strinja s «Slovencem». Zadnjič je zavpil, naj se ga že pusti v miru z naprednim blokom, in «Slovenec» je bil zadovoljen. Tudi SLS je zoper napredni blok in cel teden se kar peni proti tej ideji. Članek za članom proti napredni koncentraciji se valj iz klerikalnih topov. Topot sta «Kmetijski list» in «Slovenec» složna, «Kmetijski list» veselo ponavlja besede «Slovenca». Ubogi naši prijatelji od SKS, kako jim je slepa strast zmehčala glavo. Ali ne čutijo, če ne morejo več hladno misliti, da to ne more biti dobro, kar v tej stvari želi SLS. Cel «Kmetijski list» je poln grdih napadov zoper demokrate. Seveda ima SLS patent na kmete. Med 350.000 glasovi, ki jih je dobila demokratska stranka pri zadnjih volit-

vah, je gotovo 300.000 kmetijskih. Ali vam to nič ne da misliti? Ali ni škoda trošiti sil? Vi ne veste, koliko veselja pripravljate klerikalcem. Oče odpusti vodjem SKS, saj ne vedo, kaj delajo.

— Čim večja je moč SLS, tem več davka plačujejo Slovenci. Susteršičev «Ljudski tednik» prav krepko prijemlje klerikalce tudi radi davkov. Piše, da bomo plačali 6 milijard davka v Sloveniji zato, ker so zastopali od 18. marca dalje koristi Slovenije v narodni skupščini zastopniki SLS. Pred volitvami so obljubljali, da bodo davke odpravili, sedaj pa zatrjujejo, da bo plačala Slovenija več davkov, kot ji gre sorazmerno in kakor jih zmora. Da tudi o avtonomiji se ni nobenega govora, je jasno, zakaj, kako naj poslanci, ki niti pri navadnih zakonih, kakor je državni proračun, ne morejo doseči nobenih ugodnosti za svoje volilce, izvojujejo izpremembo ustave, za kar je potrebna dvotretninska večina. Demagogijo, ki jo je uganjala SLS pred volitvami, plačuje sedaj ljudstvo z milijardami. Iz dokazov posl. Pušenjaka v «Slovenca» koliko plačujemo v Sloveniji davka, je tudi razvidno, da plačuje Slovenija vsako leto več davkov. Čim bolj je naraščala SLS in čim več mandatov je dobivala, tem več davkov je plačevala Slovenija. Iz tega sledi, da je bila politika SLS popolnoma napačna, ker ni znala niti najmanj preprečiti naraščajočega davčnega obremenitve Slovenije. Na drugi strani pa po zatrdilu poslancev SLS Slovenija iz vplačanih davkov tudi ni tega prejela, kar potrebuje. To nas uči, da poslanci SLS niso izpolnili svojih dolžnosti in da so dokazali samo svojo popolno politično nesposobnost.

— Samo z vabilom. Slovenska ljudska stranka je sklicala za danes, ob 4. popoldne političen shod v Gor. Logatcu, kjer se vrše jutri občinske volitve. Vabila so bila razposlana na zveste somišljenike s pripombo, da imajo dostop samo proti vabilom, ki služijo obenem kot legitimacija. Konstatiramo, da si gospodje ne upajo javno govoriti o komunalnih vprašanjih in da se bojijo ponoviti očitke, ki so jih iznesli v svojem «Domoljubu». Seveda, kadar treba pod krinko imunitete žaliti in krasti čast, so gospodje takoj na mestu, če pa treba za to dati pred javnostjo odgovor, se skrijejo v zaprte prostore in zabavljajo samo pred povabljenimi pokornimi ovčicami in napadajo poštenjake, kojim zabranijo pristop, da se ne morejo zagovarjati in brniti. Res lepa morala!

## Po svetu

— Rimski koncil 1926. Kakor javljajo rimski listi, bo papež v konzistoriju dne 20. t. m. imenoval nekoliko novih kardinalov ter bo napovedal «sveto leto», ki naj se prične 24. septembra 1924. Papež bo ob tej priliki spregovoril tudi o velikem dogodku: o vatikanskem koncilu, ki se bo vršil leta 1926. v Rimu. Koncilu se pripisuje velik političen pomen, ker se bo baje izpremenila vatikanska konstitucija. Koncil bo razpravljal o rimskem vprašanju.

— Uradniške plače v zlatu hoče uvesti nemška vlada, ki se pogaja glede višine plač z uradniškimi organizacijami. Vlada je izdelala predlog, po katerem bi dobili uradniki približno 60 odst. predvoljnih plač; za ministre je predvidena letna plača 13.500 zlatih mark, za državnega kancelarja 15.000.

## Gledališče

Ljubljanska drama. Sobota, 8. ob 15.: «Danes bomo tiči». Nedelja, 9. ob 15.: «Kar hočete». Ljudska predstava. Ob 20.: «Osma žena». Izv. Pondeljek, 10.: «Osma žena». B.

Ljubljanska opera. Sobota, 8.: «Mignon». Ljudska predstava. Nedelja, 9.: «Gospodsvetski sen». Izv.

Mariborsko gledališče. Sobota, 8.: «La Bohème». Izv. Nedelja, 9.: ob 15.: «Hasanaginica». Izv. Ob 20.: «Umetniška kri». Izv.

Celjsko gledališče. Nedelja, 9.: «Prinčce». Izv.

Torek, 11.: «Školjka». B. Gostujeta gospe Juvanova in Saričeva iz Ljubljane.

Marionetno gledališče v Ljubljani. Nedelja, 9. ob 15. in 18.: «Carobne gosli».

Uprava narodnega gledališča v Ljubljani opozarja p. n. abonente na uradniške izkaznice, da poravnajo svoj 4. obrok najkasneje do dne 12. dec., da se izognejo nepotrebnim opominjevalnim stroškom.

Marionetno gledališče v Ljubljani (Mestni dom). Jutri, v nedeljo uprizori marionetno gledališče «Carobne gosli», pravilčno igro v 4 dejanjih z godbo, petjem in plesom. Igro je pisal lutkovni klasik Poci, ki je pisal sploh najboljšo igro za lutke; «Carobne gosli» je igralo marionetno gledališče ob svoji ustanovitvi kot otvoritveno predstavo, pa jih je sedaj na novo naštniralo in izpopolnilo ter vzelo v letošnji repertoar še zagledelj, ker hoče baš s to igro proslaviti bližnji jubilej stote predstave. Danes je gledališče zaprto.

Libreto opere «Gospodsvetski sen». Pravkar je izšel 14. zvezek Zbirke opernih in operetnih tekstov in sicer: «Gospodsvetski sen», čigar premiera bo v soboto v Ljubljani. 46 strani, cena 4 Din. Libreti se dobivajo pri založnici v Zvezni tiskarni v Ljubljani (Wolfova ulica 1). V razprodaji so tudi v knjigarnah, pri blagajni in operi in pri opernih bileterjih.

## Sport

### 10-LETNICA KOLESARKE «ILIRIJE».

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani slavi danes desetletnico svojega obstoja. Smo že precej navaženi na razne jubileje in obilnice, da večkrat prezremo tak za dotični klub gotovo važen dogodek. Toda v razvoju našega mladega sporta ne smemo iti mimo jubilejev naših sportnih društev, ker vemo, da so ravno ta društva orala ledino na sportnem polju. Med te klube spada tudi naša kolesarska Ilirija. Težki so bili začetki njenega delovanja, toda danes lahko s ponosom gleda na svoje uspehe, ki jih je izvojevala v zelo neugodnih razmerah. Se danes, ko uživa sport v vseh drugih državah med občinstvom in tudi med drugim činitelji vso mogočo podporo in upoštevanje, se morajo naši sportni klubi boriti vsled nezanimanja in skoraj neverjetnega podcenjevanja sportnega gibanja med širšo publiko z velikanskimi težkočami, da delujejo za svoj idealni cilj — telesno in moralno vzgojo naše mladine.

Vse to moramo upoštevati, ako hočemo pravilno oceniti desetletno delovanje kolesarske Ilirije. Velike so zasluge, ki si jih je ta klub štekel v svojem desetletnem delovanju za slovenski kolesarski sport. Vzgojili nam je mnogo odličnih dirkačev, ki so vedno z velikim uspehom zastopali slovenski kolesarski sport doma in v tujini. Deloval je v pravem sportnem duhu v onem pravcu, ki nam ga kaže stari izrek «Mens sana in corpore sano».

Tudi mi čestitamo jublantu k njegovi proslavi ter mu želimo mnogo uspehov v njegovem nadaljnjem delovanju.

Ostavka predsednika JNS. Predsednik Jugoslovanskega nogometnega saveza dr. Maksimilijan Petanjek je, kakor poroča zagrebski «Hrvat», podal zaradi nesoglasij v odboru ostavko na svoje predsedniško mesto. Do glavne skupščine bo vodil posle predsednika g. Veljko Ugrinič.

## Kino

«Prodani mladenič» je naslov velikega filma v 7. dejanjih, katerega predvaja se danes in jutri v nedeljo, 9. t. m. kino «Matica» v Ljubljani. Glavno vlogo igra najslavnejši ameriški umetnik Richard Barthelmess, najmarkantnejša oseba v tem filmu, zna mojstrsko podati vlogo «prodanega mladeniča». Na očeh že se mu čita revščina, čustvena duševna borba med dolžnostjo in mladostno življensko voljo. Vsak utrip njegovih trepalnic deluje na gledalca v najhujši stiski kot goreča prošnja, utrip njegovih ozkih ustnic govori jasno o človeškem naporu, stiski in pripravljenosti na smrt, pri vsem tem pa obdrži v vseh fazah mladeniškega pulzivno moč. Dramatična igra «Prodanega mladeniča» je v Ameriki, na Angleškem, v Franciji, kratkoma povsod kjer se je predvajal ta film zbudila splošno zanimanje. «Prodani mladenič» je film, kateremu predpisujejo še celo najhujši sovražniki kinogledališča popolnost, logičnost v vseh dejanjih, predvsem pa prvovrstno mojstrsko dovršeno režijo in igro. — Predstave oba dneva ob 3. pol 5., 6., pol 8. in 9. uri. Cene prostorov: 3, 5, 6, 7 in 8 Din.

Kino «Ljubljanski dvor» igra samo še danes, soboto krasno družbeno pustolovno dramo v 6 dejanjih «Zgrešeno življenje» v glavni vlogi filmska diva Anita Berber. Slike v 1. dejanju nam predstavljajo naravne, zelo krasne planine, ki nudijo zlasti hribozcem prav poseben užitek, ostala dejanja se vrše na Dunaju in vidimo slike dunajskih parkov in javnih poslopij. — V nedeljo, pondeljek, in torek se predvaja izredna komična veseliga «Fatty-jevi svetle» z najboljšim svetovno znanim filmskim komikom Fatty Arbuckle. Ime tega komika jamči vsakemu gledalcu najboljši užitek in veselo zabavo.

## Objave

× Mariborski nacionalisti. Organizacija Jugoslovanskih nacionalistov Studene pri Mariboru, ki se je pred kratkim ustanovila, sklicuje po nalogu oblastnega odbora v Ljubljani sestanek vsega članstva za danes, dne 8. decembra v prostore restavracije Narodni dom.

× V Cerklju se vrši jutri, v nedeljo, ob 3. uri popoldne predavanje Zveze kulturnih društev v Ljubljani. Predava g. dr. Urbanc «O denarstvu».

× Občni zbor združenja trafikantov v Ljubljani se vrši dne 10. decembra ob 2. uri popoldne pri «Mraku» na Rimski cesti. Udeležite se zanesljivo, ker se bori mo za obstanek. — Odbor.

× Najelegantnejši božični dar je umetniška slika ali kip. Strokovno udruženo je jugoslov. oblikovnih umetnikov danes proti upošiljati znamke za odgovor brezplačne informacije glede umetniških naročil vsake vrste za celo državo. Adre srajte S. U. J. O. U. Ljubljana, Tehn. srednja šola.

× Darovi Klub Primork v Ljubljani daruje namesto venca na krato pesniku Josipu Stritarju, Družbi Cirila in Metoda 100 dinarjev. Dijaški kuhinji «Domovina» 100 Din.

× Izgubila se je v Ljubljani v četrtrek dopoldne na glavnem kolodvoru do električne železnice legitimacija s ključci in pozivnico. Najditelj se prosi, da odda naškeno v upravi «Jutra».

## Sodišče

### CELJSKA POROTA.

Celje, 7. decembra.

Carinik in šidje.

Danes se je vršila razprava proti Evgenu Grünwaldu iz Osijeka, bivšemu cariniku v Celju, čigar aretacija je vzbudila svoječasno veliko senzacijo, ki ga obtožuje državno pravnistično zlorabe uradne oblasti in oškodovanja države. Soobtoženi pa so šidje: Rafael Levi, starinar v Banjaluki, Izak Finci, agent v Sarajevu, Izak Baruh, starinar v Banjaluki in Izak Levi, agent v Sarajevu.

Carinik Evgen Grünwald je meseca avgusta, ko je dospelo iz Dravograda v Celje za nekega bosanskega žida pet kovčegov, spustil dva nezacarinjena naprej in prejel za to 3000 Din, dne 18. avgusta od Rafaela Levija za šest nezacarinjenih košar cigaretnega papirja, vrednega 35.000 Din, 12.000 Din, 20. avgusta pa za sedem nezacarinjenih košar, v katerih je bilo 180 kg saharina, last židov Fincija, Levija in Baraha, 25.000 Din in zlato uro. Saharin je pozneje zaplenil policijski komisar Ivan Tkalečev v Zagrebu, nakar so bile takoj izročene vse potrebne aretacije in so bile razkrite nevedne Grünwaldove manipulacije, ki je živel v Celju jako potratno. Pri hišni preiskavi dne 27. avgusta so našli pri njem 27.000 Din gotovine in dve zlati uri, kar si je pridobil samo s podkupnino. Vse tihotapljenno blago je spadalo pod državni monopol in je bilo za uvažanje čez mejo potrebno izročeno dovoljenje upr. drž. monopolov v Beogradu. Taksa na monopolno blago je pa zelo visoka in bliznato škoda, ki jo je doživela z tihotapljenjem država, tem večja. Grünwald je bil kot carinik dodeljen le na pošto in za carinski postopek na kolodvoru sploh ni bil upravičen. Potvoril je vrhu tega uradne listine.

Ko se je izvršila preiskava v Zagrebu, sta skušala Rafael in Izak Levi podkupiti tamkajšnja revizorja, da bi jima rešila zaplenjeno blago. Obrnila sta se celo do policijskega komisarja Tkalečeviča in mu ponudila visoko nagrado, ako bi jima izročil blago.

Zaslivanje obtožencev je vzbudilo med avditorijem opetovano mnogo veselje razpoloženja. Židje so več svojih prvotnih izpovedb preklicali ter se znali s tako prebrisanošjo zagovarjati, da je postal kazenski slučaj še bolj nejasen. Glavni krivec carinik Grünwald se je zagovarjal s skrajno lakoničnimi razmerami, ki so vladale do tekočega leta v celjski carinarni. Navajal je, da je bilo dovoljeno prejemati javne nagrade za nujno zacarinjenje in da sam nišesar ni zakrivil, razen, da je zaupal strankam ter pogledal samo dva kovčega, ne da bi vedel, da je v ostali monopolsko blago. Prejšnji in sedanjí upravitelj carinarnne gg. Čatič in Kladnik sta porotnikom pojasnila, da je za diurno delo sicer zakonito dovoljeno prejemati nagrade, ki se pa plačujejo pri blagajni in se vedno le mesečno razdeljujejo. Druge nagrade sploh niso dovoljene. Upravnik Čatič je poudarjal, da se je pod njegovim vodstvom carinialo vse blago v carinarnici in da Grünwald na kolodvoru kot uradniški poštnega oddelka ni imel nišesar iskati. Med Čatičem in Grünwaldom ter njegovim zagovornikom dr. Kalanom, je prišlo večkrat do ostrih kontroverz, ker je Čatič zalučal večkrat v obraz Grünwaldu, da laže. Zelo obširna je bila izpovedba policijskega komisarja Tkalečeviča v Zagrebu, ki je prvi zasledil tihotapljenno blago na glavnem kolodvoru v Zagrebu in ki je tudi vodil preiskavo v Zagrebu in deloma tudi v Celju. Zanimivo je, da je imel Finci pri svojem tihotapstvu tudi zveze s Kanajetom, znanim iz ravnokar se vršечеega zagrebskega procesa.

Porotnikom je bilo stavljenih 7 glavnih vprašanj, in sicer pri Grünwaldu radi zlorabe uradne oblasti, pri ostalih pa radi zaplenjevanja k zlorabi uradne oblasti. V slučaju zanikanja glavnih vprašanj, je stavljenih še 7 eventualnih vprašanj. Zagovornik dr. Kalan je ostro bičal korupcijo, ki vlada v državi in zlasti pri carinarnah. Grünwaldov zagovornik je doktor Kalan, ostale štiri obtožence pa zagovarjata dr. Božič in dr. Orožen. Državni pravdnik je dr. Rus. Porotna razprava pozno v noči še traja. Rezultat priobčimo jutri.

Obsojene železnikarke. Mariborsko okrajno sodišče je v četrtke obsodilo celo vrsto železnikarskih žen radi veriženja, ker so na mariborskem trgu kupovale živila, ki so jih prevzale v Zagreb in tam dražje prodale. Obsojene so bile po 24 ur zapora in na različne denarne kazni.

Dogodek iz vasi. Posestnik Franc Grum iz Slivnice je dne 28. septembra ves zasopih prišel na orožniško po stajo in pripovedoval, da so mu vašk fantje polomili vsa drevesa, psovali že no, ukradli «roženkraut» in napadli njegova. Stvar je prišla pred sodnijo, kjer je se je razvidelo, da tudi on ni bil tak nedolžen. Franc Jeme ga je istega dne vprašal, kaj mu je storil, da ga preganjajo. Zvečer so se fantje zbrali pred gostilno in valili kamenje. Grum jih je napadel s vilami, ki pa so mu jih fantje iztržili rok. Nastalo je velikansko prerekanje tako da je drla bela vasa skupaj. Najbo je bil korajžan Alojz P., ki je sunil obtožiteljevo ženo z roko močno v prsn. Hušega ni bilo in izkazalo se je tudi, da m dreves niso polomili fantje. Obtožencev: bilo vseh skupaj šest, kanzovan pa je b samo Alojz P. radi lahke telesne poškobe, in sicer na 50 dinarjev globe ali 1 ur zapora.



# Kulturni pregled

## Med revijami

Zagrebačka «NOVA EVROPA» je po svetila svoj zadnji (15.) zvezek od 21. novembra vprašanju našega veterinarstva in je s tem storila veleskorisno uslugo ne le veterinarjem, ampak tudi širokemu občinstvu, v kolikor to ne pomenja pomena veterinarstva pri nas, ki smo država pridelkov zemlje in živine reje. Stališče revije, oziroma uredništva do veterinarskega problema pojasnjuje v uvodnem članku L.; dalje sledi članki in razprave: O razviku veterinarstva (Fr. I. Zavržnik), Šta je civilna uprava v veterinarstvu (A. Vuković), O organizaciji i zadači veterinarstva u vojsci (L. Bosnić), Veterinarske škole i fakulteti (P. M. Gjurić), Veterinarstvo i narodno gospodarstvo (F. Korodac), Veterinar i stočne zoroze (St. Plassaj), Beška. Zvezek je izšel s prvim primernim geslom nemškega pisatelja Eichbauma «Povest jedne struke jeste upravo povest ljudi, koji su je obradili».

«Jugoslavenska Njiva» objavlja v godniku besede Dr. Dr. Prohaska o vojnovičevem najnovijem delu «Maskarade ispod kupja». Sledi Božo Lovrić s dvema pesmima, Zofka Kvedrova s eno skico, Branko Mašić s nadaljevanjem razprave «Avteti zla». Dr. St. Frank poroča «O ženskom kriminalitetu», Milan Marjanović pa o Nazoru kot nacionalnem pesniku. Listek obsega zapiske o umetnosti, znanosti, politiki, prosveti, gospodarstvu in drugih panogah. Bogat je po svoji mnogostranosti.

Pred nami leži 10. številka «SAVREMENIKA». Otvorja jo znani novelist in romancier Dinko Simunović s novelo «Jakov Desnica i golubovi», Drag. M. Domjanić, nežni kajkavski lirski pribojcu pesem «Balada», Nikola Polić «Noč zaljubljenih», Josip Kosor «Zetelac», Stanišavlje Simić «Odlazak», Slavko Batušić poroča o Nemčiji, Miroslav Krleža nadaljuje novelo «Vražji otok», Ljuba Babić objavlja «Sjene», Avg. Cesarec piše o teatru in ruski revoluciji, Br. Truhelka o astronomskem delu. V fejtunu so L. Zimbek spominja Iva Cipika.

Izšla je končno «SOCIALNA MISEL» s ozvaldom uvodnim predavanjem na ljudski visoki soli v Ljubljani «O potrebi nove socialno-etične orientacije», J. Kraljević člankom «Komunistična internacionala o veri» in Bukovnikovo razpravo o jezuitskih redukcijah v Paragvaju. «Pregled» se peča v glavnem z angleškimi problemi ter postavlja tezo anglofilije proti frankofiliji.

## „Golgota“ v Ptuj

Dramatično društvo v Ptuj je uprizarilo v dne 2. in 8. decembra Srgjana Tudiča dramo «Golgota». To delo je prešlo menda že vse stalnejše odre v Sloveniji; ali jih bo še večkrat, se ne da reči, gotovo pa je, da ne zadovoljuje človeka, ki išče v resni dramski umetnosti tudi globokosti. «Golgota» je gledališka igra, ki deluje z zunanjimi efekti, zato zahteva krepkega ansambla, nikakih statistik, za oder pa deloma razkošno opremo. Vsega tega v Ptuj nimamo. Priznati je treba tudi, da so se ptujski diletantri pošteno potrudili v igri in režiji, ki je bila to pot v rokah g. Zupaniča. Oder v I. in III. dejanju ni kazal dovolj strogega samostanskega lica in v II. ni bil predpisani «gentleman-room», a bil je v obeh slučajih priličen; le križ s Kristusom bi bil lahko bolj. Vse pa je kazalo, da je igra res našturinana in da so se glavne osebe temeljito zamislile vanjo. Predvsem g. Majcen v vlogi Domitrija, ki ga je živel na odru zlasti v II. in III. dejanju. V isti vrsti s njim

stoji Zena (gđ. Jurmanova). V rumanjosti in v igri se je dvignila posebno v II. dej. do prav zapeljive ljubimke. Z resno mirnostjo je učinkoval Kristus (g. Rabič). Dobro so izpolnili svoja mesta tudi g. Zupanič in redovnik (g. Kristof in g. Job), ki mu najboljši pristoj, če igra prirodno. Več pa bi smeli napraviti iz svojih vlog ostali redovniki. Še dve, tri o nekaterih zunanostih. Treba je, da vsi igralci vedno z največjo skrbnostjo pazijo na opremo, ki naj jo vedno prilagodijo vlogi in okolici. Čim manj je takih motenj, tem bolje uspe igra. Z lučjo so na odru delali polkuse. Priznavamo pa radi, da smo se čudili pogumu ptujskih diletantov, ki so se lotili «Golgotе». Na uspeh njihove marljivosti in poštenosti jim odkrito čestitamo.

Repriza «Gospodstvskega šna». Si noči je pela grofica andeško gđ. Ro-pasova, ki razpolaga s lepim, toplim materialom in dobro vokalizacijo. Partija pa je zanj preizkušnja. G. Pugelj je v svoji vlogi dosledno nerazpoložen in jo izvaja nemogoče. Tudi njemu je partija preizkušnja. Briljant sta opet g. Betetto in g. Sowilski in vse priznanje gre gospodstvskega šna v Lewandowski. Zbor sinoči ni bil na visku. Komparisi in zbor naj bi pazili, da ase ne gnetejo na eni strani ter pušajo sceno napol prazno ali redko zasideno na drugi strani. Po prologu in 2. sliki II. dejanja je bil aplavz živahen.

Josip Tominc Benetko so se v letošnji jeseni spomnili domačega portreta iz 19. stoletja s lopo razstavo v palači Pesaro. Med mnogimi znanimi umetniki, pri katerih je hodil v šolo naš Janes Wolf, za njim pa Wolfovi učenec, se nahaja tudi ime goriškega portretista Josipa Tomince (1796.—1866.). Zastopani je bil s šestimi, večinoma družinskimi portreti iz tržaških javnih zbirk in zasebne posesti. Tominc je portretiral ljubljanske meščane okoli leta 1834., ko se je mudil več časa v Ljubljani in je takrat morda tudi vplival na mladega M. Langusa. Pozneje se je preselil v Trst, kjer je tudi umrl. Benetani ga pritevajo med svoje slikarje pač le iz tega vzroka, ker je v njihovem mestu obiskoval akademijo, po značaju slikarskega dela pa se ostro loči od mehkega benetanskega načina in tvori na razstavi nekoliko primitiven, pa zato resnejši oddelki. Več njegovih del, portretov in cerkvenih slik se nahaja v slovenski zasebni lasti.

Proslava 90-letnice rojstva Zmaja Jovana Jovanovića. V petek dne 7. decembra se je v Novem Sadu vršila svečana proslava 90-letnice rojstva erškega nacionalnega in mladinskega pesnika Zmaja Jovana Jovanovića. Novosadsko žentstvo je znamenito 90-letnico proslavilo najprej s svečano akademijo na novosadskem magistratu, zvečer pa s slavnostno predstavo v Nar. gledališču.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani priredi jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu na Viču pevski koncert. Na sporedu so jugoslovanske narodne in umetne pesmi. Prijatelji pevske umetnosti ujudno vabljeni.

III. muzikalno predavanje za mladi-no se vrši v nedeljo dne 10. decembra ob 11. uri dopoldne v Filharmonični dvorani v Ljubljani pod naslovom «Arija». Na sporedu so arije slovenskih in drugih oper, katere pojeta operna pevka ga. Vilma Thierry-Kavčnikova in operni pevci Marij Šimena. Natančnejši spored objavimo.

Na koncertu, ki se vrši v ponedeljek dne 10. decembra ob 8. uri zvečer v Fil-

harmonični dvorani, na korist Dečjega in materinskega doma kraljice Marije v Ljubljani in katerega prireditelja operni baritonist dr. Aleksander Rigo in kons. prof. pianist Janko Ravnik, so na sporedu sledeče točke. Pri prvem nastopu poje dr. Rigo Adamičev «Nocoj je svetla noč», Ravnikovega «Vasovalca», Škerjančev «Vizija» ter Lajovičev «Svetlo noč» in «Psem starca». — Druga točka obsega Brahmsovo pesem «Sam na polju», Mahlerjevo «Odmi sem za svet», znamenito Ljewe balado «Pevce Tom», Schubertovega «Atlasa» in slavno znano Wolfrovo «Lovec podgan». Pri tretjem nastopu poje dr. Rigo Straussovo «Ljubezem», Frankov «Nokturno», Debussyje-

vo «Mandolino» ter «Podoknico» in «Vojvoda». Iz Mussorgskijevih «Smrtnih plesov». Točke so zelo skrbno izbrane ter tvorijo interesantno varijacijo. Na klavirju spremlja pevca prof. Janko Ravnik, ki je znan kot eden najboljših naših klavirskih spremljevalcev. Pričakujemo, da bo koncert v vsakem oziru uspel in so za istega vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni.

F. S. Vilhar: «Nove Djalabije». Skladatelj F. S. Vilhar nas obvešča, da pripravlja izdajo svojih še neatisnjenih pesmi pod naslovom «Nove Djalabije». Zvezek stane v predplačilu 20 Din, po pošti 1 Din več in se naroča na naslov: F. S. Vilhar, Zagreb, Gunduličeva ul. 55.

## Gospodarstvo

### Projekt novega rudarskega zakona

Ministrstvo za šume in rude je poslalo rudarskim oblastem in raznim gospodarskim korporacijam v izjavo osnutek rudarskega zakona, ki se ima prodolžiti v odobritev narodni skupščini, s čemer bi se izenačili rudarski predpisi za vse državo. Ta zakonski osnutek bazira v glavnem na določbah erškega rudarskega zakona, ima pa tudi mnogo novih določil, prevzetih deloma iz modernejšega bosanskega, deloma iz drugih rudarskih zakonov ter je z avstrijskim, ki sedaj velja za Slovenijo v mnogem precej iden-tičen. Tvarina je razdeljena na šestnajst poglavij.

Projekt prišteva k rudam tudi fosfate gips, azbest, magnetit in drago kamenje ter podrejuje tudi kamnolome in ležišča (majdana) mineralov, ki ne spadajo med rude, rudarskemu nadzorstvu.

Minister za šume in rude je najvišja nadzorstvena oblast nad rudniki in najvišja upravna oblast nad državnimi rudniškimi podjetji. Rudarske oblasti so: rudarske direkcije in rudarske inspekcije, ki se imajo šele ustanoviti kot rudarske oblasti prve stopnje, in pa generalna rudarska direkcija kot poseben oddelek ministrstva za šume in rude v Beogradu. S tem odpadajo dosedanja naša rudarska glavarstva in rudarski okrožni uradi. Novi zakon pritegne velik del kompetence sedanjih rudarskih oblasti prve stopnje pa tudi mnoge druge ne posebno važne posle na ministrstvo za šume in rude, tako n. pr. izdajanje odobrenj za izključno pravico iskavanja in za pravico obdelavanja, dalje za odločevanje, komu od več istočasnih prosilcev se podeli to dovoljenje. Minister odobruje združenje rudnih prostorov, njemu pripada dovolitev izpregleda, če obdelovalec na svojem rudnem polju ne zaposluje dnevno vsaj 20 delavcev itd.

Osnutek razlikuje obče in izključne pravice za iskavanje rud; obče pravice se izdajo za največ tri are, maksimalna površina prostoreda pa znaša 400 ha in se morejo podeliti z enim odobrenjem le največ trije rudosledni prostori. Med izzete kraje spadajo tudi vinogradi. Rudni prostor (za obdelavanje rud) znaša za vsako najdeno rudišče 100 ha in mora imeti obliko pravokotnika. Na eno prijavo se more izdati pravica obdelovanja največ za 10 rudnih prostorov.

Določbe glede pomožnih rudarskih podjetij so docela nove. Iz sedanjega erškega rudarskega zakona pa je prevzeto poglavje o odnosih med rudarskimi podjetji in lastniki zemlje in vod v pogledu odstopa letih ter odškodnine. Pravice rudarskih podjetnikov in ustroj rudarskih društev so urejene deloma po erškem zakonu, deloma na novo. Važna je določba, da se more prenesti pravica obdelovanja rud na drugo osebo le s privoljenjem ministra za šume in rude. Določb o združbah (Gewerkschaften) in kuxih, kakor jih ima av-

strijski rudarski zakon, osnutek ne pozna. V nadaljnjem govori o dolžnostih in medsebojnih odnosih rudarskih podjetnikov, o njihovem razmerju do uslužbencev in delavcev, v posebnem poglavju ima določbe o rudarskoobratnih blagunah in h koncu o kaznih in prehodnih odredbah.

Izredno važne so določbe 10. poglavja o plačevanju regalnih dakov. Regalni davek 400 Din za izsledni prostor 400 ha in 500 Din za rudno polje 100 ha bi sicer še ne bil tako težak, četudi bi obvezanec znatno obremenil. Običnito pa bo rudarsko industrijo zadela določba člana 168. Po tej bo rudarska oblast ugotovila, če celokupna vsota državnih davkov in pribitkov, ki jih ima plačati po oblihi davčnih predpisih rudarsko podjetje, zneso 3 odst. kosmate vrednosti rudarskih proizvodov. Če toliko ne zneso, bo dotično podjetje po ukazu ministrstva za šume in rude moralo doplačati diferenco, pa naj se rudarski proizvod prodani ali porabljeni kakorkoli bodisi v surovem (ruda) ali predelanem stanju. Le v izjemnih primerih dovoljuje oprostitve od tega davka na proizvodnjo minister za šume in rude po svojem preudarku.

Za udeležbo inozemskega kapitala posebno važne posledice bo imela nadaljnja določba, da se dolžni obdelovalec rudnikov po preteku 50 let trajanja prava obdelovanja odstopiti državi 25-odstotni delež svojega rudniškega premoženja. Če je lastnik akcijska družba, bo morala v tem primeru odstopiti državi brezplačno 25 odst. svojega kapitala v polno vplačanih akcijah na ta način, da se pri vsakem povečanju kapitala ima odstopiti državi brezplačno 25 odst.

V poglavju o nadzoru rudarskih oblasti se daje tem tudi pravica vpogleda v rudarske računske knjige, kar pomeni omogočenje vpogleda v trgovske tajnosti zasebnih rudniških podjetnikov od strani njihovega konkurenta — države kot rudarskega podjetnice.

Kolikor nam je znano, je mišljenje naših glede rudarskega zakona interesiranih krogov v splošnem to, da je osnutek novega zakona potreben izdatne izpremembe in izpopolnitve, preden bo odgovarjal potrebam naše rudarske industrije in načelom moderne rudarske zakonodaje.

### Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (7. t. m.) Pšenica: baška, 79 — 80 kg, 2 odst. 3 vagoni 330 — 340. Ječmen: baški, Beograd, 1 vagon 230. Turščica: za december, 1 vagon 230; za februar-marc, 2 vagona 235; za februar-maj, 100 odst. kasa, 4 vagoni 215 — 217.5; za marc-april, duplikat kasa, 24 vagonov 252 — 255; marc april, 5 odst. kasa, 5 vagonov 255; april-maj, 10 vagonov 255 — 257.5; januar-februar, duplikat kasa, 6 vagonov 242.5; sremska, stara, 1 vagon 235. Fižol: beli, baški, 5 vagonov 560; sremski, 1 vagon

560. Morda: baza «0», 1 vagon 525; «0» s in «0» ss, 1 vagon 525; «2», 1 vagon 475; «6», 1 vagon 335. Otrtoli: debeli, 1 vagon 160; poldebili, 1 vagon 145; v papirnati vrčah, 1 vagon 125. Tendence nespremenjena.

Dunajski živinski sojem (6. t. m.) Goveta živina: Dogon 649 glav; od tega 238 iz Jugoslavije. Cene v glavnem nespremenjene. — Svinje: Dogon 144 komadov. Nottrale so za kg žive teže v ti-sohli aK: debele svinje 27 — 29.4, me-snate svinje 25 — 27.

== Preureditev določevanja deviznih tečajev. Zagrebaški borzni svet je na svoji seji sklenil, da se od 16. dec. spremeni dotedanja praksa določevanja deviznih tečajev in bo komisija izračunavala matematično sredino napravljnih zaključkov vsake posamezne devize in na tej sredini odredjevala tečaje denarja in blaga v napetosti 1 točke pri Newyorku, 2 pri Bukaresti in Budimpešti, 2.5 pri Pragi, 3 pri Italiji in Londonu, 10 pri Curihi in 20 pri Dunaju in Amsterdamu.

== Omejitve prometa na progi Gjev-gjellja-Solun. Prometno ministrstvo je ukinilo sprejemanje tovornega blaga za vse postaje od Gjev-gjellje do Soluna, in sicer zaradi tega, ker se nahaja na postajah okrog 9000 neistovornih vagonov.

== Ureditev pomorsko - trgovinske brodarstva. V brodarakem oddelku prometnega ministrstva se je pričela konferenca za ureditev in pospeševanje pomorsko - trgovinskega brodarstva. Na tej konferenci so zastopane vse pomorske družbe in Savez pomoraca. Na dnevnem redu je 1.) pretes zakonakega načrta o pospeševanju pomorsko-trgovinskega brodarstva; 2.) delovna pogodba; 3.) vprašanje prodaje brodov. Najprej je prišla v razpravo prva točka. Zakonski načrt je izdelan v brodarakem oddelku prometnega ministrstva. Njegova tendenca je podpiranje našega brodarstva in dajanje nagrad za gradnjo novih brodov v svrhu obnove in povečanja naše trgovinske flotilije.

== Pravilnik zakona o taksah in pristojbinah. V finančnem ministrstvu se je osnovala komisija, kateri je poverjeno, da izdela nov pravilnik zakona o taksah in pristojbinah. Komisiji na čelu je direktor posrednih davkov g. Robiček.

== V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: «Sumograd», d. z. o. z. lesna industrija in rudarska podjetja v Gradacu; Bräder & Co., zakupovanje in prodajanje stavbnega materiala, izdelovanje stavbnih načrtov itd. v Ljubljani; «Danica» Majzel & Rajsel, trgovina s manufakturami in gartarijskim blagom, usnjem in usnjenimi izdelki v Ljubljani.

== Naš uvoz iz Bolgarske je znašal v letu 1922. po bolgarskih podatkih 58,709.417 kg v skupni vrednosti vsota 54,034.581 levor.

== Popravek nemške marke Nemška marka se je zadnje dni nekaj popravila. Tudi se, da so k temu pripomogli dobri izgledi za utrditev nove Marxove vlade in pa zadnje izjave Francije, iz katerih se razbere pripravljenost Francije, da se problem reparacij dovede do rešenja. Sicer pa na trajno in izdatno zboljšanje marke še gotovo ni misliti.

== Otok bankovcev v Avstriji se je povečal po izkazu 30. novembra za 274 milijard na 5777 milijard aK.

== Carinska povšiljanja v Poljski. Z dne 4. decembra se je carinski multiplikator v Poljski ponovno povšil in znaša olatjana carina 600.000, a carina za normalne tovore 795.000-kratnik. Po odločitvi tarifne komisije poljskega železniskega urada se bo s 1. januarjem 1924. vršila določitev tarifnih postavk v zlatih frankih. Te postavke se bodo povečale do polovice predvojnih tarif.

## Čmrlij

Iz zbirke «Prismuk» švedskega humorista Hasse Zetterströma. Igralec, znani komik, se je vrnil z letovišča. Sedi na verandi Granda in pripoveduje storijo o čmrliju. To je njegova letošnja letoviščna storija. Mož se pošteno trudi, da to svojo povest lepo in učinkovito oblikuje. Pripoveduje živahno, zanimivo, s kratkimi, naglimi kretnjami svoje «ozke, gojene roke», in z izrazito mimiko. Ko pride do čmrlija, posnema tudi njegov breščeti glas, — zum-zum-zum — in ko postaja drama prav napeta, pripovedač vstane in z energičnimi kretnjami ilustrira borbo nesrečne žrtve. Ko pride do glavne točke, do poente, naenkrat sredi zaleta otrpne in obstoji zraven kakor sveča, z zmotenimi očmi strmi pred se in naenkrat se prelomi v smeh, kakor nož, ki ga zapreš, ter se sunkoma sesede na stolico. Uspeh je vedno gorostasen. Storija je pa ta-le, in pripovedač garantira, da je resnična:

Letošnje poletje sem imel svoje letovanje na otočju sredi morja. Stanoval sem v penzionatu. Tam se je tudi pripetila ona reč s čmrlijem. V hiši nas je bilo dokaj gostov, vsi prav čedni ljudje. Letošnje poletje je tudi bilo prav toplo, celo nekoliko suho, toda to je bolj agrarna zadeva. V takšnih suhih poletjih se čmrliji zredijo, postanejo debeli in kosmati, so pa še vedno prav gibljivi.

V penzionatu je stanovala tudi dama, ki je bila že preko srpana. Ni mi bila po godu. Ze samo njena prisot-

nost me je vznemirjala. O da, to se večkrat zgodi. Izkratka, bila mi je v pravcato napoto; nazadnje so se ti moji občutki spremenili že v neke vrste sovraštvo, ko je dama nekoč opoldne polila anehovis z gosto rujavo obaro na moje lepe bele nove flanelaste hlače. Gotovo nalašč!

Vso noč sem valil maščevanje. Tako se je godilo vsem velikim možem, katerim je kdo polil bele flanelaste hlače z «zoosom».

Prihodnje jutro sem šel naravnost v hlev. Mnogo krotke živali je tu; mahale so z repi in greble s koptili. Hlapec pa je hodil sem in tja z lopato in je pokladal dobrim živalicam. Bil je resen možakar in me je prijazno pozdravil ter mi voščil «Dobro jutro!» Jaz pa: «No, Karlsson, kako je kaj danes?» Slišal sem namreč, da je bil mož do pred kratkim v mestu, «Hvala, prav dobro!» mi odgovori, jaz pa kar nadaljujem:

«Čujte, Karlsson, ali mi lahko ujamete čmrlija?»

«Živega?»

«Da, in zaprtega v škatičici za vžgalice!»

«No, pa pridite še nocoj ponj!» pravi Karlsson in nadaljuje svoje delo.

Zvečer sem se res oglašil pri Karlssonu. Bil je topel, miren, juljski večer, morje je bilo mirno in gladko, verice so veselo poskakovale od veje do veje, in tako dalje.

«No, Karlsson, imate li čmrlija?» ga vprašam.

«Najbolj debel in kosmat, kar sem jih videl od 1892. dalje, pa je poletje takrat bilo tudi bolj toplo, ko letošnje. Čmrlij, ki sem ga videl l. 1892., se je tako zaletel v kobilo, da je postala stajališja. Tega čmrlija tu pa sem zasledoval že od pomlad. Stara znanca sva že, in prav nerad se ločim od njega.»

«Koliko stane?» ga vprašam.

«Najvišja cena še ni določena,» pravi Karlsson. «No, pa reciva 1 K 50 šre švedske veljave!»

«Je li privezan?» vprašam.

«Ne, privezan pa ni, toda davi sem puhnjl vanj nekaj tobaka, tako da je še ves zmešan.»

Vzel sem škatičico, Karlssonu sem plačal 1 K 50 š in odšel. Karlsson je še dolgo stal na pragu hlava in gledal za menoj. Zdi se mi, da je enkrat tudi zmajal z glavo, in bil sem mnenja, da se je prav težko točil od lepega, debelega, kosmatega čmrlija, svojega starrega znanca.

Sel sem v svojo sobo. Okno je bilo odprto, zrak miren in negiben. Vzel sem škatičico iz žepa in vpičil par luknje vanjo, da bo živalica lahko dihal. Potem sem legel spat.

Drugi dan je bil lep, solnčen in topel. Toplomer je kazal nad 30° in vsi gostje penzionata so se po zajtrku odpravili v kopel. Le jaz sem ostal sam, sam s svojim čmrlijem. Vzel sem škatičico, jo nekoliko odprl in pogledal. Čmrlij je živ, škabljal po škatičici in godrnjal z globokim basom:

«Zum, zum, zum, zum...»

Potem se je naredilo poldne. Kar se je takrat zgodilo, tega ne bom ukdar

pozabil!

Pri majhnih mizicah so se sedele vse notabilite. Tu otmena gospa konzulova s svojima hčerkama, tam ugledni revizor s soprogo in sinom, ki je flirtal z gospodično Nilssonom; ta je imela nohte, kakor rojena manikura. Tam je seveda tudi moja koklja, tista z anehovisom in zosom na svojih hlačah. Šla je skozi vsi dvorano, da si vzame krožnik kafi. Tega trenutka sem pričakoval. Stal sem poleg nje. Sedaj mi je navidez padla servijeta na tla, pobral sem jo, istočasno sem pa čmrlija spustil pod njeno krilo. To vse je šlo tako naglo, kakor pri motorju, ki se naglo prižge, če je dober.

Prešel je hipee, potem pa je krik groze rezko presekala zrak. Baba je stala z rokama ravno dvignjenima v vis, kakor grška svedenica, čmrlij je godrnjal zum-zum-zum, splošna panika je izbruhnila, zum-zum-zum, vsi so od miz poskočili na noge, zum-zum-zum, vse je vpilo in vsakdo je hotel prevpiti sosedu. Vse je prevpila črtev, ki se je drla s cvilečim sopranom: «Jaz imam živalico! Jaz imam živalico! Jaz imam živalico!»

Revizor, ki je že pred leti doživel brodolom, je poskočil na stolicu in grmeče zapovedal: «Mir, mir! vodite ženske in dečke ven!» Zum-zum-zum...

Cand. phik je odpeljal na pol nezvestno gospo konzulovo in jej odpejal modere, gospodična Nilsson je pa vriščala: «Huui! Gotovo je gad! Gotovo je tisti, ki sem ga videla v nedeljo pred osem dnevi! Bil je straaašen!»

Zum-zum-zum-zum!

«Vedro vode! To po mirjal!»

Čmrlij je zóli, dama je pa pričela sedaj prestopati po sobi sem in tja, že dokaj naglo pa drobno. Izgledalo je, kakor modern ples. Potem je še zavriščala: «Čutim žival, čutim žival!»

Naenkrat pa se je ustavila in otrpela, kakor kip.

Čmrlij je utihnil. Njene oči pa so se odprle, dobila se začuden, vprašajoč izraz, nazadnje je globoko zavzdihnila in se — rompompom — prevrnila vznak. «Ajmoht.»

Odšel sem ven na verando. Pred menoj se je širil zaliv, veden in sinji. Zapalil sem si dišečo smodko in užival molk prirode. Samoten mož je prištorikljal po stopnicah. V roki je nesel «škarnice». Bil je hlapec Karlsson. Obstal je tik pred menoj in me vprašal tako na glas, da se je razločno razumelo v sleherni kot cele hiše:

«Tu vam prinášam še enega čmrlija, ta pa stane 3 K, ker je še enkrat večji, kakor večerajnji!»

— Naslednje noč sem spal v kopališču ob vodi in takoj zarana sem se odpeljal v mesto. Še ko se je parnik že premikal, je hlapec stal na mostiču in vpil za menoj: «Tak reciva 2 K 50 š, to je zadnja cena, in s škatičjo!»

Vse skupaj! Ta cena pa že ni pretirana!»

Ko je igralec dovršil svojo povest in se prelomljen zgrudil, ga vpraša neko izmed poslušalcev:

«Kako pa je bilo z damo?»

«Mislim, da je umrla,» svrši pripovedač «gotovo od aramote...»



# Iz življenja in sveta

## Zagrebska senzacija

Proces Paskjević-Thierry se nadaljuje. Na val občinstva na sodno dvorano je vlekanski. Za vstopnice se je prijavilo že nad 15 tisoč ljudi, od katerih pa je bil pripuščen v dvorano le majhen odstotek. Iz prvotno senzacionalne razprave je nastala prava študijska obravnava, ki ni na sebi nič efektivnega. Uspoštevanje se samo notranji motiv, zunanja navlaka je izključena.

Med poslušalstvom zavzemajo največ mesta filantropi in pedagogi, katerim je tprkrat dana prilika, da na konkretnem primeru študirajo razmere v današnji družbi. Kriminalisti in pedagogi zasledujejo obravnavo posebno s stališča pokvarjenosti današnje družbe. Zelo značilne so v tem oziru besede nekoga poklicnega filantropa, ki je dejal: «Prišli smo sem, da vidimo in slišimo, kako daleč je današnja družba zabredla po krivdi napitjenosti in lenobe».

Sedmi in osmi dan razprave nista prinesla nič nepričakovanega. Zaslisane so bile razne priče, povečini detektivni in policijski uslužbenci. Agent Graber, katerega je bilo poverjeno izsledovanje Paskjevića, je iskal obtoženca na stanovanju, pa ga ni našel. Takrat pa policija še ni zasledovala Paskjevića radi umora, temveč radi osumljenega tihotapstva. Kmalu pozneje pa je začel gledati umora leteti sum na obtoženca, ki se je umel pri prvem zaslišanju tako spretno in rafinirano izgovarjati in vesti, da ga je celo sam policijski komisar smatral za nedolžnega pri tej zadevi. Šele pozneje je Paskjević začel priznavati, a tudi potem ni ostal

dosleden, marveč je večkrat menjal svoje izpovedbe. Sprva je trdil, da pozna samo Jeličića in da mu je Kanajet nepoznan. Ko so mu povedali, da sta Jeličić in Kanajet umorjena, se je začudil, rekoč: «Kaj pravite! Jeličić in Kanajet umorjena!?» Zato je policija Paskjevića na povelje šefa kriminalnega oddelka izpustila.

Policijski agent Matijašić izpove, kako so našli umorjenca. Na mesto zločina jih je vodil Paskjević. Detektivskega nadzornika Rimaya je Paskjevićev oče že pred petimi ali šestimi leti pozval k sebi, ker je sin doma kradel kakor sraka. Ukradeni predmeti je prodajal, denar pa zapravil. Družil se je mnogo z nekim Milčičem, ki je z njim vred izmikal srebrnino in zlatnino. Paskjević je bil že takrat očividno zakrknjena natura. Ne da bi znil besedič, je gledal v detektiva in mršil svoje obrvi.

11. maja je priča na Paskjevićevem stanovanju izvršil hišno preiskavo. Našel je okrvavljene čevlje, nogavice in srajce. To mu je zadostovalo, da ni več dvomil, kdo je morilec.

Detektiv Haslauer je prišel na stanovanje k Thierryju, ki pa je ob polu devetih zjutraj še spal. Pozval ga je s seboj na redarstvo, čemur se Thierry ni čudil, ker je znal, da je Paskjević nekaj storil. Priča Kokotović pa izpove o Thierryju, da ga je usodnega dne srečal dvakrat pod večer, in sicer prvič nekaj pred šestimi, drugič pa okoli pol sedme ure. Thierry je bil v družbi mlade dame. Nikoli ni imel pri sebi mnogo denarja. Rad je govoril o konjih, lovu, plavanju in športu. Posebno všeč so mu bila dekleta.

Izpovedbe Kokotovića so izredno važne, ker je z njimi doprinešen alibi za Thierryja.

## Poirot

Trdnejši je ko kralji. Živi v prošlosti, sedanjosti, bodočnosti.

Bil je slaven že pred vojno. Reklamo mu, da je kralj mode. Vse nemške debele luške so ga častile, vse so kupovale njegove umetniške toalete. Ah, prirojene francoske šarme in vitke linije niso moge kupiti.

Ostal je slaven med vojno. Paul Poirot (izg. Poi Poaré) je lastnik enega največjih pariških modnih zavodov, in v njem se izdelujejo modeli za ves svet. Leta 1918 je pridružil Ameriki, plesala okrog njega in ga molila. Vse Daisy in Molli in Ivy ravno tako, kakor vse Margot, Cloclo, Pili in Froufrou, vse angleške vojvodinje, španske markize, italijanske signore vseh rangov, ameriške milijarderke in prijateljice francosko belgijskih bankirjev.

Danes je Poirot praktični zastopnik Zveze narodov, vidni člen, ki veže kulturni svet. Nastopil je potovanje po srednji Evropi. Bil je na Dunaju, v Pešti, te dni je v Pragi. Morda ga kaj piči in bo prišel v Beograd. Tudi v Ljubljano? Bog varuj, premalo imamo bankirjev, a preveč lepotic, ki bi si želele «enkrat, vsaj enkrat» garderobo Poirotovo. Izkazalo bi se pri tej priliki, da na svetu ni mnogo lepših, kakor so Slovenke, če imajo priliko, da jih obleče Poirot.

Pompozno naznanjen, je koncem novembra nastopil Poirot s svojim razkazovanjem v dunajskih Kammerspiele. Ta krojač ima zares format. Zdoljni konec Rotenturmstrasse je bil poln avtomobilov, privatnih seveda. Iz vsakega je stopila dama v krznenih čevljih, da si s svojega parternega sedeža za 180.000 aK ogleda eno onih oblek za popoldan, za kakršno dobiva Poirot najmanj po 2500 frankov, t. j. 12 — 15.000 Din. Takšne predstave so bile 4. Poirot je prekosil vse operne in filmske zvezde. Prejel je 400 milijonov K vstopnine, in za ogled njegovih večernih oblek in tea-gowns so dame plačevale sedež v cerclu po 350.000 K, balkonsko ložo po 1.650.000 K.

V Pragi je Poirot pokazal svoje znanje v Alhambri in obenem predaval o modi. Vstopnice so tu stale le po 48 Kč, pa so bile razprodane, ne dosežne. Poirot je precej debelusen, nastopil je mirno in rutinirano, sedel je k mizi in govoril tako stih, da ga izprva niso razumeli. Zahteva absoluten mir in pozornost. V Pragi je izvajal:

«Nisem kralj mode, nego vdan jej sluga. Njen kralj je Pariz. Pri toaleti je glavna misel, originalna ideja, ki se mora razlikovati od onega, kar je že znano, torej staro. Moderno, to je samoniklo, značilno. Toaleta se ti mora lepo podati. Vsaki se ne poda vse. Nosl novo obleko, čim jo imaš in dokler ima najnovjšo modno linijo. Ne shranjaj jo za čas, ko bo že druga linija moderna!»

Na to je pokazal 6 manekenov, gracioznih dekličev v vitkih, lepo raslih postajah, brhko in ljubko so se gibale v bokih in do dobra uveljavile Poirotove kreacije. Odločilno je: Vitkost; — krila do gležnjev; — okrog postave se vijejo šerpe, ki se skladajo bodisi z rokavom ali rameni ali vlečko, ali pa so zadržene zadaj za pasom. Po dnevi prevladuje temnozeleno, zvečer češnjava, malinova, jagodina barva. Moderni so zlati in srebrni brokat, žamet vseh barv, šifonovi

velurji in druge vrste voljnega blaga. Večerni plašči so bogato obrobljeni s krznom ali pa so celi iz krzna, podvleka je prvovrstna. Veznine so visele na tem nem dnu, cvetne, čisto egipčanske (še vedno Tutankhamen!).

Kdaj bo Ljubljana imela svojega Poirota? Kdaj bo ta imel dovolj primerne publike? Ljubljanske ljubezne gospodične, takrat bomo že kdo ve kje! Vanjtas vanitatum! In vendar je res, preden se preprčita, kako lepa je slečena, moraj videti, kako je lepa obločena! Vanjtas vanitatum! — In vendar je to na svetu najlepše in najgloblje, kar izgleda, da je najbolj ničev. Brillat-Savarin je bil Francoz, Poirot je Francoz, Ninon de Lenclos Francozinja. Ta narod je velik Poincare je borec, Poirot je zmagalet.

× Kaj je papež daroval španskemu kralju. Španskemu kralju Alfonsoju je daroval papež umetniško izdelan mozaični predstavljiva sv. Petra v ječi ko se mu prikaže angel. Mozaični je nad en meter visok in vdelan v dragocen okvir s papeškim grbom. Španski kraljci pa je papež poklonil klp Mater božje. Papež je tudi izrazil željo, da bi se njegovi darovi postavili v najbližjo okolico kralja in kraljice, tako, da bi suverena imela vedno pred očmi papeževo protektorstvo nad njima.

× 13 krat poročena: seveda v Ameriki. Gospa Laforge iz St. Louisa je dosegla rekord v možnostih. Pred kratkim se je namreč poročila trinajstič. Nosi je že primke: Walker, Truxler, Butcher, Crow, Whitney, Barnes, Porter, Lilley, Swanson, potem zopet Lilley, Yates, Brown in sedaj se piše Laforge. Ker je komaj 43 let stara ni izključeno, da se omoži še kdaj.

## Vsled prevzema trgovine reklamna prodaja oblačilnega blaga

flanel, zefirji, žensko in moško voljeno blago, barhenti, tiskanka, sukno in vsa druga manufakture.

Specijalna zaloga belega blaga, platna, šifona, kotenine, posteljnine in vseh podlog za krojače in šivilje.

Zimsko blago, kakor barhenti, sukno za zimske suknje in ženske plašče radi pozne sezije po izredno znižanih cenah.

Veliko ostankov po vsaki sprejemljivi ceni. Najnižje cene! Prepričajte se!

Manufakture  
**KODRIČ & POTOKAR**  
preje L. & V. Vokač (Hermes)  
pri Zmajskem mostu, ozadje nekdanje Mahrove hiše za vodo.

Darila za Božič!

## Prodaja živih rib v Ljubljani.

Ivana Florjančič, na Vodnikovem trgu, ima od 10. decembra nadalje stalno v zalogi veliko množico živih rib vseh vrst po najnižjih cenah. Razprodaja se vrši dnevno dopoldne na Vodnikovem trgu ali na zahtevo ob vsakem času direktno iz basenov. Naročila v vsaki množini za vse kraje Slovenije se promptno izvršujejo v zabojčkih, pakovane s ledom, kjer ostanejo absolutno sveže, ali v aparatih z vodo, v katerih dospejo žive na lice mesta. 6500

Divačljina vseh vrst je stalno na razpolago.

## Za božič!

Obdarite najprimerneje svoje drage s priznanim najboljšimi izdelki trdke

**Drago Schwab**  
Ljubljana, Dvorni trg 3.

Oglejte si največjo zalogo vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, zimnikov, kožuhov, raglanov, ulstrov, dežnih plaščev, usnjenih suknjev itd.

Lastni izdelki! Znižane cene!

Prvovrstno angleško in češko sukno v nadrobni prodaji.

Perilo! Modni in športni predmeti!

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica  
**Ivan Bricelj**  
Dunajska cesta 10  
se priporoča. Cene zmerne.

Miroslav Bivč  
Knjigovodnica, kartonaža in galanterija. Založništvo solskih avtorov. Pisalne in pisne potrebitine. Cene konkurenčne. — Postrežba točna in solidna. Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 6500

## Naznanilo.

Čast mi je naznaniti, da sem prejela veliko množico vsakovrstnega blaga, barhenti, perila, volnenih jopit, rut, izgotovljenih oblek ter vse potrebščine za šivanje. 6500

Zelo nizke cene!

Trpežno blago!

Za obilen poset se priporoča

**Iv. Tomšič**  
manufakturna trgovina  
Sv. Petra cesta št. 38.

## Trgovina s papirjem A. Zeschko se je preselila

iz Stritarjeve ulice  
v isto hišo na Cankarjevo nabrežje  
in sicer v bivše prostore trdke  
**BREZNIK & FRITSCH** 6572

## Medicinal-Konjak

## Zahtevajte samo:

Medicinal-Konjak z modrim križcem  
Jamaica-Rum z modrim križcem  
Konjak-Rum z modrim križcem  
Citron-Rum z modrim križcem  
Medicinal-Pelinkovac z modrim križcem  
Najfinjši krem-likor z modrim križcem  
Slivovko in brinjevece z modrim križcem

**„ALKO“, LJUBLJANA.**

## Medicinal-Konjak

Jugoslovansko  
importno in  
eksportno  
podjetje

ING.

**RUDOLF PEČLIN.**

Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodja; tokolomski stroji in motorji; vse vrste stikalnic; veletrgovina; stroji za stavbeno in konstrukcijske svrhe. Tovarna poljedelskih strojev, livarna za telesa in kovine. P. Farit izdeluje vse predmete iz litiga telesa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature in medli in kova za vsako potrebo. 6500

**MARIBOR**  
Trubarjeva ul. 4.  
Telefon interurban 82.

Pravi „Golsor“-čevlji, čevlji za smučarje, čevlji za vsa vrsta izdelujejo v znani solidni čevljarški delavnici

**J. BRAJER**

LJUBLJANA

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo tudi vse vrste drugih obuv, od najpreprostejših do najfinjših izdelav. 125

Cene solidne! Postrežba točna!

Eksportna delavnica  
**M. Peternel**  
Ljubljana

Celovška cesta št. 89

izvršuje vsakovrstne čevlje do najmodernejših oblik.

Najtrpežnejše „gojzerce“. 6500

Cene solidne! Postrežba točna!

## Wertheim - blagajne

za vzidanje, vložna- in ognjarno, v vsakem stanovanju, ozir. prostoru z majhnimi stroški nevidno namestiti, v 6 različnih velikostih dobavljiva in popis s cenikom brezplačno razpošilja

**LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA**

LJUBLJANA, Bielwelsova cesta 18. 251

Provizijski zastopniki naj se javijo.

**Spreten  
prodajalec**

srednje starosti

se takoj sprejme

Pismene ponudbe

na

**L. Putan**

modna trgovina

**Celje**

6147

## Samo 14 dni!

Perilo za gospode, kravate, naramnice, rokavice, nogavice itd. prodaja z

**10-20% popustom**

**A. Šinković nasl. K. Šoss**

Ljubljana, Mestni trg 10.

## POZORI POZORI!

Podpisana trdka vljudno naznanja slavnemu občinstvu, da sprejema odslej

**vsakovrstno žensko in moško**

**perilo, dalje postelino**

**in namizno perilo**

**v pranje in likanje.**

Istotako se sprejema

**perilo samo v pranje**

**in sušenje.**

Sprejema se vsaki dan, in sicer v podružnici

v Šalensburgovi ul. 3 in v tovarni Poljanaki nasl. 4.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

z veseloštopanjem 6057

**tovarna JOS. REICH, Ljubljana.**

Prvovrstno sladko

**seno, deteljič,**

**sti kano slamo in**

**skoje (Schar)**

v ragonih dobavlja najceneje

**Julio Hoffmann**

**Čakovec. 6059**

Specijalna izdelovalnica

klubskih in selonskih garnitur, pisarniških fotelov,

zlimic in afrik modrocev

v zalogi in po naročilu.

Stalna zaloga

zime in afrika na drobno

in debelo po

konkurenčnih cenah!

**R. Sever**

Ljubljana 6061

Gospodstvska cesta 6

Zahvaljajte prospekti!

Dobre, močne, za vsa

lahka in težka dela

sposobne 6065

**konje**

dobavlja najkulantneje

**Julio Hoffmann**

**Čakovec.**

Oskrbnik ali vrtnar,

ki se spozna v gospodarstvu, oženjen, brez otrok,

so išče za posveto v Sloveniji. Zena mora voditi

gospodinjstvo in poznati

perutinstvo. — Plača po

dogovoru. — Ponudbe na

oglasni zavod „NEVA“,

Zagreb, Matkova 4. 6068

**„NARCISSUS“** To-

varna papirnate robe Za-

greb, Nova cesta 79.

Ofriramo posadine za

koledarje, dnevnoblo-

ke: slovenske, Hrvat-

ske n: v očitli po bre-

konkurenčnih trgovskih ce-

nah. 6178

**Leseno pohištvo**

**Železno pohištvo**

**Pisarniško pohištvo**

**Tapetarsko pohištvo**

**Posteljnino**

**Prostirane**

**Zavesa**

**Pohištveno blago**

**Posteljno perje**

čudovito poceni

**KAREL PREIS**

veletrgovina pohištva in

prostirav

**MARIBOR**

Gospodstva ulica št. 20,

Pirhova hiša

Prost ogled!

Ni sile kaj kupiti!

Ceniki zastoj!



Invultator ga ni več mučil in tudi  
fene ne. Torej je mora nedavnih noči  
res izgubila? ... O, kolika sreča bi  
bila, če bi bilo to res! ...  
Pri dinju je zopet vse veselo, saj  
pa tudi nikdo nima vzroka, da bi se  
žalostil. In po živahni večerni zabavi  
— pelo se je in godba je igrala, pri  
čemer sta odlično sodelovali Irena in  
mistress Wallis, muzikalna talenta, ki  
sta obe imeli ljubek glas — si drug  
drugemu pristržno želje lahko noč in  
olidejo spat.  
In to noč... Da, to noč je prišlo  
maščevanje za vso ono nevednost in  
niš hudega slutitja brezskrbnost, v ka-  
teri so živeli prebivalci Bermudov in  
njihovi guvernerji, ne vedo, da so  
tla pod njimi uprav peklenko vroča;  
to noč torej je začetek tragedije za-  
laj Eln, v katerem je igral sir Ernest  
Bernad, ne zavodajoč se tega, svojo  
udnjo vlogo...  
Bermudska vladna palača je zgra-  
jena vsa nad ogromnimi kletmi, ki so  
po večini vsekane v živo skalo. Ko jo  
je leta 1843. požar upepelil, so na raz-  
valinah zgradili novo palačo, kakor  
stoji še sedaj. Kleti pa so po večini  
opušteni in stoje skoro prazne. Že dol-  
go si kletarji niso več v njih trgali  
podplatov. Le v dve ali tri kleti, ki  
so v bližini onih, kjer je shranjeno  
vino v velikih sodih ali pa v butelj-  
kah, in ki imajo električno razsvet-  
lavo, se sem in tja zatečejo lakajji in

uho par korakov proč ne bi moglo  
čuti.  
«Ne boj se, Malta!...»  
Grisyl se vzravna v vsej svoji kras-  
ni postavi poleg majhnega in čokatega  
mestica.  
Drug za drugim se nato prikažejo  
še štirje možje, oblečeni v čudno oble-  
ko iz črnega blaga, ki jim služi ob-  
enem kot jopič, hlače in obuvale; pod  
stopali je blago podloženo z močnimi,  
debelimi, a prožnimi kaučukastimi  
podplati. Vsi štirje imajo gole, gladko  
obrite obraze.  
Grisyl, Malta in štirje možje so vsi  
enako opasani z ozkimi pasji, za kate-  
rimi jim tiči električna žepna svetilj-  
ka, zvitek vrvi iz spletenega usnja, in  
nožica z ostrim, končastim nožem.  
drugega orožja in orožja nimajo s se-  
boj, pač, eden izmed onih štirih nosi  
na hrbtu nekaj zabojček, iz katerega  
moli gumijasta cev, koje konec drži  
možak z levico.  
«Grottenmeister mi je dal zelo na-  
tančna navodila, kod moramo iti,» še-  
peta Malta Grisylu. «Poznam dobro  
vso hišo, in našel bi pot v obe sobi  
z zaprtimi oči. Ključavnice so dobro  
namazane z oljem, in preskrbel sem si  
odtisk sir Ernestovega lastnega ključa.»  
«Naprej torej!»  
«Kakor ukažete, gospodična. Jaz  
grem prvi!»  
«Se razume.»  
Mrka šestorica začne korakati na-  
prej. Neslišno. Kakor sence švigajo  
drug za drugim. Le prvi si svetli pot  
s svojo žarnico, vsi ostali korakajo v  
temi. In Malta, ki jih vodi, hodi s tako  
sigurnim korakom, kakor da se nahaja

v svoji lastni hiši.  
Tri kleti so že pustili za seboj, z  
oljem namazana vrata se vsa gladko  
udajajo pritisku roke, in vse se vrši  
brez glasu; še celo vrata blagajne bi  
bolj zaškripala kakor ta okorna, ve-  
lika lesena vrata v kletih!... Nato  
dospo v eno izmed onih kleti, ki še  
niso bile popolnoma opuščene. Potem  
v vinsko klet. Joj, koliko butelj, ko-  
liko sodov francoskega vina!... Sir  
Ernest Bernad je bil v resnici skrben in  
uviden človek.  
Skoraj rotundo dospo na stopnišče.  
Na vrhu so velika okrogla vrata s  
ključavnico največjega izvora. Mal-  
tov ponarejeni ključ jih odklene brez  
truda...  
Zdaj so v uradnih prostorih. Stekle-  
na vrata. Hodnik.  
«Po tem hodniku pridemo v osred-  
nji vestibul, gospodična. Od tam so  
stopnice do prvega nadstropja. Nato  
ogromna veža z ravnimi hodnikom, ki  
vodi naravnost tja, kamor mi želimo.  
Sobe, kjer spita Ciseratova in mali  
Henri, so na levi, druga in tretja vr-  
ta na hodniku...»  
«Dobro, Malta! Idite naprej, jaz  
grem za vami!»  
Neslišno švigajo po stopnicah in  
preko veže. Velik hodnik leži pred  
njimi.  
Druga vrata!  
Grisyl posveti s svojo svetiljko od-  
strani v ključavnico. Malta ima zdaj  
obe roki prosti, ker mu ni treba več  
držati svetiljke.  
Malta vtakne ključ v ključavnico.  
Previdno zavrti napoli, in še enkrat  
zavrti.

Niš! Ključ ne prima.  
Malta skomigne vprašujoče z ra-  
menj.  
Grisyl takoj ugane.  
«Mein Gott,» si misli, «kako brez-  
skrbni so ti Francozi!... Vrata niso  
niti zaklenjena.»  
Prav res, Raymond de Ciserat je bil  
ne sicer brezskrben, pač pa se je po-  
polnoma zanašal na varnost, kakor jo  
vedno nudi hiša posvetnega močnika,  
ki to sprejme kot prijatelja. Sicer  
je res povsem podzvedno zapahnil  
vrata spalnice, da bi pa vrata v salonu  
in vestibul zaklenil, na to pa res ni  
mislil.  
Vestibul, salon...  
In že stojijo Grisyl, Malta in štirje  
črni možje pred vrati spalnice, v ka-  
teri spita na veliki postelji Irena in  
Raymond drug ob drugem, desna roka  
soprega počiva ljubeče na goli levi  
lakti njegove žene.  
Grisyl posveti zunaj od strani v  
ključavnico.  
Malta seže z nekakim instrumentom  
v ključavnico in zavrti z njim ključ,  
tako da ta nič več ne zakriva ključa-  
nišne luknje.  
Potem se Malta umakne in da zna-  
menje.  
Tedaj stopi možak z recipijentom  
na hrbtu pred vrata in vtakne konec  
gumijaste cevi v ključavnično luknjo.  
Potem zavrti nekako pipico, ki je bila  
pritrjena na cev.  
Vse to se je izvršilo brez vsakega  
glasu.  
Tedaj pa se začne lahno sikanje,  
kakor od plina, ki uhaja... Tiho, zko-  
ro neslišno sikanje!

**Pazi!**  
Aleksandrova c. št. 12  
Kljub vsemu  
**SO**  
moške obleke, raglani, zimске sukne,  
jopiči za lov in šport i. t. d. pri trdki  
**J. MAČEK**  
najboljše kakovosti in najcenejše.  
Oglejte si brezobzorno največjo zalogo v trgovini. — Dobavitelj državno železnice.

**Na mesečne obroke**  
**ROTA**  
NAJBOLJI  
RISALNI STROJ BREZ  
BARVNEGA TRAKA!  
**L. Baraga**  
LJUBLJANA, Šelburgova ulica št. 6., prvo nadst., desno.

**Primarij**  
**Dr. JEŠE**  
radi odpovedanja  
ne ordinira  
do 22. t. m.

**SNOJ & MODIC**  
trgovina z manufakturnim in mod-  
nim blagom  
**LJUBLJANA**  
priporoča svojo bogato zalogo  
raznovrstnega blaga, angleškega  
in češkega izvora, za dame in go-  
spode po znatno znižanih cenah  
za božična in novoletna  
darila  
V palaci Mestne hranilnice  
Prešernova ulica št. 3

**Razstava**  
okusnih božičnih predmetov za dame in  
gospode Aleksandrova cesta 3, I nadst.  
nad trgovino Kette ves dan  
otvorjena do 9. ure zvečer.

**Meinl-ov čaj**  
nove  
žetve

**ADRIA**  
vanilijin sladkor  
pecilni prašek  
čajne mešanice  
specijalitete  
najbolje  
\*  
**Božična in  
novoletna  
darila**  
si nabavite po ugodnih  
cenah edino le pri trdki  
**R. Almoslechner**  
Celje, Gosposka ulica 14  
Velika izbora zlatnine  
srebra, China srebra in  
ur raznih slovitih znamk  
— s preciznim tekom —  
Lastna popravilnica  
Poročni prstan  
po meri tekom 4 ur

**! Za božič !**  
priporoča po najnižji ceni vsakovrstne  
kandite kakor tudi sladkorne obeske za  
božična drevesca  
**„MANA“**  
tovarna kanditov, LJUBLJANA, Rimska cesta 6.

**Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani**  
registr. zadruga z omejeno zavezo  
**Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2**  
Tehniško vodstvo z obilastveno-avtoriziranim  
gradbenim inženjerjem.  
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in  
inženjersko stroko spadajoča dela.  
Delo solidno! Cene konkurenčne!

**MANUFAKTURO IN USNJE**  
vseh vrst, najboljše kakovosti po naj-  
nižjih cenah, dobite v trgovini  
**„DANICA“**  
Majzelj & Rajšelj  
LJUBLJANA, Turjaški trg št. 1.  
**Zimske sukne**  
priporoča po zelo ugodnih cenah  
**Oblačilna industrija A. Kunc**  
Ljubljana, Gosposka cesta št. 7.

**Gradbeno podjetje**  
arhitekt  
**V. KRÄMER & Co.**  
**Jesenice**  
Stavbna vodstva:  
Ljubljana, Domžale,  
Zagreb.  
Izvršuje privatne in  
industrijske stavbe,  
proračune, načrte, ce-  
nitve, posebni oddelek  
za arhitekturo.

**Montažo za**  
**„Alarm“-aparate** zoper  
ulom  
sistem „Litwin“  
Je prevzela elektrotehnična tvrdka  
**Leopold Tratnik**  
Ljubljana, Sv. Petra cesta 25  
Na željo strokovnjaški obisk!

**Gradbeno podjetje**  
**Ing.**  
**Dukić i drug**  
Ljubljana  
Bohorčeva ulica 24.

**Bičevniki!**  
Navadni, gladki, politirani in pleteni.  
Edina tvornica v Jugoslaviji, ki izdeluje bičevnike  
iz pravega koprivevega lesa.  
V najkrajšem času bodeva montirala naj-  
modernejša stroja, da bodeva lahko postregla  
cenj. odjemalce v vsaki množini po najnižjih cenah.  
**Prva jugoslovanska tvornica bičevnikov**  
**Ogrin & Peric**  
Laverca pri Ljubljani

**IVAN ZAKOTNIK** LJUBLJANA  
Dunajska cesta št. 46  
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379  
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za  
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,  
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.  
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.  
Parna žara. Tovarna furnirna.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prija-  
teljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljena  
mama, odnosno stara mama, sestra in teta, gospa  
**Josipina Božič, roj. Filipič**  
drž. gozdarja vdova  
v četrtek dne 6. decembra t. l. ob 6. uri zvečer po dolgi,  
mučni bolezn, predevena s sv. zakramenti, v 74. letu  
svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.  
Pogreb drage pokojnice se vrši v soboto dne 8. de-  
cembra 1923. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na poko-  
pališče k Sv. Kancijanu.  
V Petrovčah, dne 6. decembra 1923.  
Obitelji:  
**Božič, Štajerc, Vrščaj, Wudler.**

Ustanovljena leta 1838. Vplačana akcijska glavnica Lit. 20.000.000.  
**Jadranska zavarovalna družba**  
(Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu)  
Generalni zastop v Ljubljani  
(Ravnateljstvo v Zagrebu)  
naznanja, da se je preselila iz  
dosedanjih prostorov v lastno  
poslopje v Beethovno ulico 4  
**Sklepa:**  
1. Požarna zavarovanja.  
2. Življenska zavarovanja.  
3. Nezgodna in jamstvena zavarova-  
vanja.  
4. Transportna zavarovanja.  
5. Zavarovanja proti škodam vsled  
talinskega vloma.  
6. Zavarovanja proti škodam vsled  
razbitja stekla.  
7. Zavarovanja proti škodam po toči.  
Najnižji tarifi. Zastopstvo vseh krajih Slovenije. Takošnje izplačilo škod.











